Turismens økonomiske betydning 2017

CRT
CENTER for REGIONAL- & TURISMEFORSKNING

VisitDenmark

Turismens økonomiske betydning i Danmark 2017

Udgivet af: VisitDenmark
Maj 2019
ISSN: 2245-7038
ISBN: 978-87-93227-33-0

Adresse:
Islands Brygge 43, 3.
2300 København S
Tlf.: +45 3288 9900

Forfattere:

Martin Fonnesbech-Sandberg
Økonom
E-mail: mfs@visitdenmark.com

Robin Rich
Seniorøkonom
E-mail: robric@visitdenmark.com

© VisitDenmark, 2019
Gengivelse af rapporten eller dele heraf tilladt med kildeangivelse

Indholdsfortegnelse

Om rapporten 5
Rapportens struktur 5
Hvad er turisme? 5
Sammenfatning 7
1 Turismeforbrug 10
1.1 Turismeforbrugets størrelse i dansk økonomi 10
1.2 Turismeforbrug fordelt på nationalitet og formål 10
1.3 Turismeforbrug efter overnatningsform/turismetype 12
1.4 Turismeforbrug fordelt på produkter 14
1.5 Turismeandele for forskellige produktkategorier 15
1.6 Turismeforbruget i regionerne 15
1.7 Turismeforbruget i kommunerne 20
2. Turismens samfundsøkonomiske betydning 23
2.1 Om turismens afledte effekter 23
2.2 Bruttoværditilvækst 24
2.3 Beskæftigelse 27
2.4 Skatteindtægter 31
3. Bag om rapporten 33
3.1 Døgnforbrug og overnatninger er centrale tal for turismens økonomiske betydning 33
3.2 Beskrivelse af turismesatellitregnskabet 35
3.3 Ændringer i data og metode siden sidste rapport 37
3.4 Beregning af afledte effekter i LINE-modellen 41
4. Bilag 44
Appendiks 1. Turismen i kommunerne 44
Appendiks 2. Turismens forretningsområder 49
Appendiks 3. Samlede antal overnatninger 2017 (1.000) 50
Appendiks 5. Antal ankomster 2017 (1.000) 52
Appendiks 6. Gennemsnitlig gruppestørrelse 2017 (økonomisk rejsegruppe, antal personer) 53
Appendiks 7. Turisternes døgnforbrug 2017 (kr., afrundet) 54
Appendiks 8. Gruppedøgnforbrug 2017 (kr., afrundet) 54
Appendiks 9. Opholdsforbrug per gruppe 2017 (kr., afrundet) 54
Appendiks 10. Turisternes døgnforbrug fordelt på produkter (pct. andele) 55
Appendiks 11. Officielle TSA-tabeller 56

Appendiks 12. Kilder til overnatninger 63
Appendiks 13. Kilder til døgnforbrug 64
Appendiks 14. Turismebrancher og -produktafgrænsninger 65
Appendiks 15. Udenlandsk turismeforbrug sammenlignet med eksportindtægter fra varer og tjenester på betalingsbalancens løbende poster 69
Appendiks 16. Turismens direkte værditilvækst sammenlignet samlet den danske værditilvækst for branchegrupper 70
Referencer 71

Om rapporten

Om rapporten

Denne rapport belyser turismens økonomiske betydning i Danmark i 2017.

Rapporten analyserer turisternes samlede forbrug i Danmark og ser på, hvordan dette forbrug skabes. Hvor meget forskellige typer af turisme bidrager økonomisk. Hvilke produkter turisterne køber. Hvor i landet turisterne bruger penge.

Turismens samfundsøkonomiske betydning for beskæftigelse, værditilvækst og skatteprovenu dokumenteres. Rapporten ser også på, hvordan de samfundsøkonomiske effekter fordeler sig på branchegrupper og regioner.

Rapportens analyser følger de internationale standarder for et turismesatellitregnskab (TSA). Termen satellitregnskab er udviklet af FN og måler størrelsen af økonomiske sektorer, der ikke er defineret som industrier i nationalregnskabet. Turisme går således på tværs af brancher, idet man følger turistens køb af varer og tjenester inden for forskellige produkttyper sammenholdt med udbuddet.

Den regionale, makroøkonomiske ligevægtsmodel, LINE, drevet af Center for Regional- og Turismeforskning, anvendes til beregning af de samfundsmæssige effekter.

Rapportens struktur

Kapital 1 omhandler turismeforbruget. Kapitel 2 ser på de samfundsøkonomiske effekter af turisternes forbrug, og kapitel 3 dokumenterer data og metode. Bagerst i rapporten findes appendiks med nøgletal for turisternes overnatninger, døgnforbrug, ankomster mv.

Hvad er turisme?

Denne rapport følger den officielle, internationale definition af turisme, som lyder:

"Turister er en delmængde af rejsende, for hvem rejsen foregår uden for personens sædvanlige miljø, i mindre end et år og med andet formål end at være ansat på den besøgte lokalitet."

Denne definition betyder, at turisme i denne rapport defineres og opgøres bredere end man normalt finder i de officielle statistikker. Rapporten medtager således turisme, der normalt ikke indgår i f.eks. Danmarks Statistiks overnatningsstatistikker. Det drejer sig bl.a. om turisme på små overnatningssteder, krydstogt, endagsturisme, besøg hos familie og venner samt brug af eget eller lånt feriehus. Som noget nyt indgår forbruget fra turister, der har overnattet via deleøkonomiske platforme fra 2017.

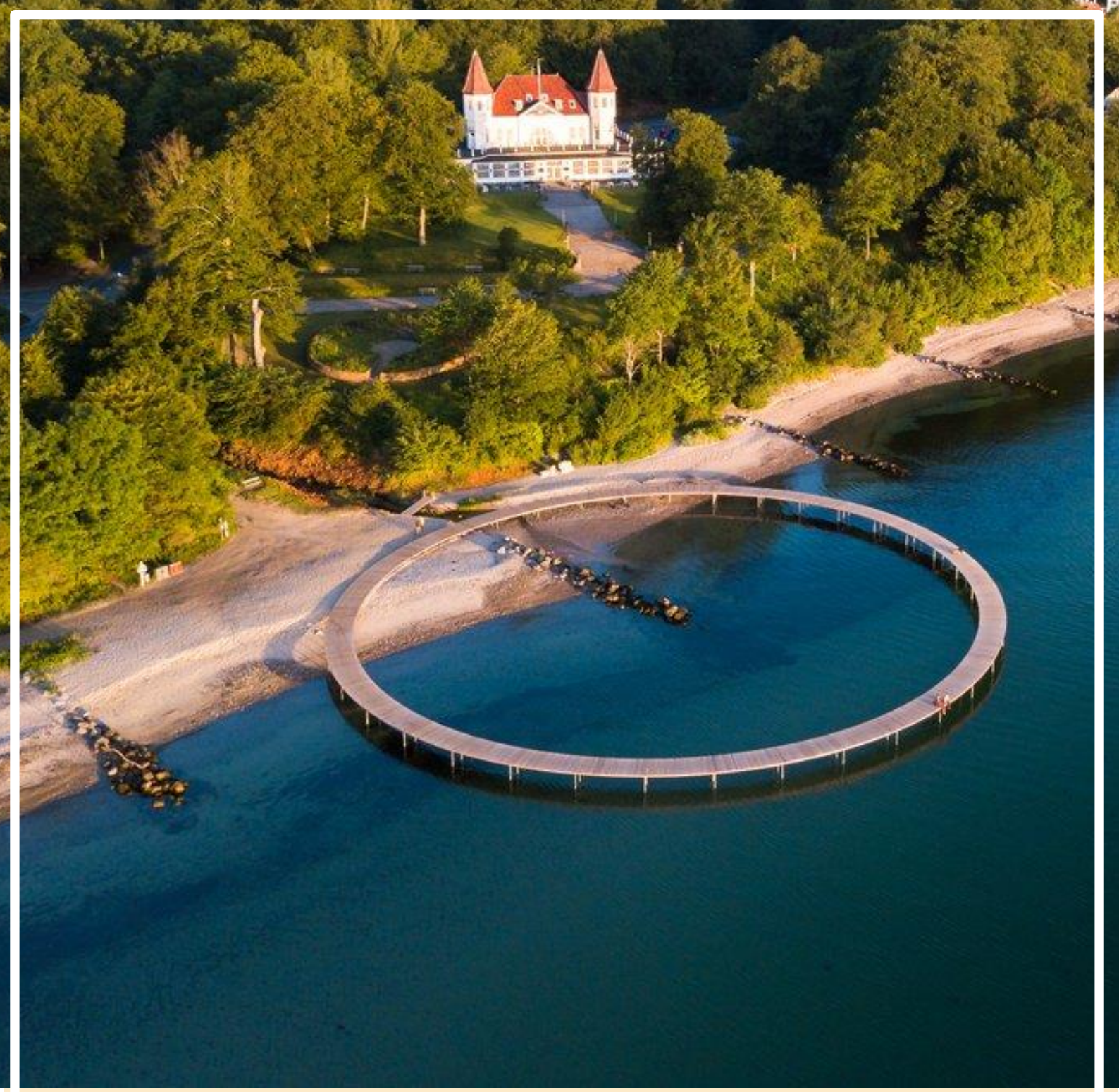

Sammenfatning

Sammenfatning

Turisternes forbrug i Danmark

- Turisters forbrug i Danmark var på 128 mia. kr. i 2017.
- Udenlandske turister brugte 54,8 mia. kr., og bidrog således med 43 pct. af det samlede turismeforbrug i Danmark. De udenlandske turisters forbrug svarer til 4,6 pct. af Danmarks samlede eksportindtægter.
- Ferieturister stod for 74 pct. af det samlede turismeforbrug, og forretningsrejsende for 26 pct.
- De kommercielle overnatningsformer udgjorde 58 pct. af turismeforbruget.
- De største kommercielle overnatningsformer var hoteller og feriehuse. Hotelgæster brugte 37,2 mia. kr. (29 pct. af det samlede turismeforbrug), mens gæster i lejet feriehus brugte 17,9 mia. kr. (14 pct.).
- For den ikke-kommercielle turisme var endagsbesøg med ferie som formål den største turismeform med et bidrag på 22,5 mia. kr.
- Turisternes forbrug af turismeprodukter udgjorde 53 pct., hvor det især var restaurantbesøg, transport og overnatning, der fyldte meget.
- Udover de typiske "turismeprodukter" brugte turisterne 40,9 mia. kr. på detailhandel og 19,6 mia. kr. på andre produkter.
- Fra 2017 indgår deleøkonomiske overnatningsformer. Det samlede turismeforbrug for turister, der benyttede de deleøkonomiske overnatningsformer, var i 2017 på 5,3 mia. kr.

Turismen i regioner og kommuner

- Region Hovedstaden og Region Syddanmark var de to største turismeregioner målt på turismeforbrug.
- Turismen havde relativt størst betydning i Region Nordjylland og Region Sjælland målt på turismeandel.
- København, Aarhus og Aalborg er de tre største turismekommuner målt på turismeforbrug.
- På top-10-listen finder man også kommuner med nogle af landets største kystdestinationer.
- Med en turismeandel på 32 pct. var Fanø den kommune, hvor turismen fyldte relativt mest i den samlede økonomi. På top-10-listen findes en del andre små ø-kommuner.

Turismens samfundsøkonomiske betydning

- Turismeforbruget havde en samlet beskæftigelseseffekt på 161.000 fuldtidsjob. Én million kr. i turismeforbrug skabte hermed i gennemsnit 1,26 job. Turismen afledte således 5,5 pct. af den samlede beskæftigelse i Danmark i 2017.
- Turismens samlede effekt på værditilvæksten var 78,9 mia. kr. Én million kr. i turismeforbrug skabte en værditilvækst på 0,62 mio. kr. Turismen stod hermed for 4,2 pct. af Danmarks samlede værditilvækst.
- Turismens samlede effekt på skatteprovenuet var på 43,4 mia. kr. svarende til 5,6 pct. af det samlede skatteprovenu. Én million kr. i turismeforbrug skabte et skatteprovenu på 0,34 mio. kr.

Dataændringer og nye resultater i forhold til turismens økonomiske betydning 2016

Rapporten afløser VisitDenmarks seneste opgørelse af turismens økonomiske betydning 2016, udgivet i 2018. Fra 2016 til 2017 er der sket nogle ændringer, der har en vis betydning og understreger, *at "Turismens økonomiske betydning" er en strukturrapport og ikke en konjunkturpublikation, der kan sammenlignes år efter år.* Ændringerne er beskrevet i detaljer i kapitel 3, afsnit 3. Her skal de vigtigste blot nævnes kort:

- Opdaterede døgnforbrug for centrale kommercielle overnatningsformer fra Turistundersøgelsen 2017. De nye døgnforbrug har generelt løftet niveauet i forhold til 2014, hvor sidste undersøgelse blev foretaget. Især har turister, der overnatter i lejet feriehus, på hotel eller camping øget forbruget.

Årsagerne er bl.a. økonomisk fremgang med højere disponible indkomster fra de vigtigste turistmarkeder til følge, en tendens til kortere opholdslængder og mindre rejsegrupper. Herudover kan højere forbrugerpriser have en betydning i forhold til 2014-niveauerne. Samlet skal stigningen i forbrug altså nærmere ses over en treårig periode end fra 2016 til 2017.

- Opdaterede MICE-tillæg fra Mødeplanlæggerundersøgelsen 2017 i forbindelse med Mødeturismens økonomiske betydning 2017. MICE-tillægget afspejler de udgifter, mødearrangørsvirksomheder afholder i forbindelse med konferencer, kongresser, messer mv. for mødedeltagere. Tillægget, der nu udgør ca. en femtedel af det samlede forbrug supplerer erhvervsturisternes privatforbrug fra Turistundersøgelsen.
- Deleøkonomiske overnatningsformer indgår fra første gang 2017. Derfor kan det samlede turismeforbrug ikke sammenlignes direkte med 2016-tallene.
- Ny metode til estimering af forbrug på langdistancetransport indenrigs. Posten estimeres nu fra efterspørgselssiden, vha. Turistundersøgelsen, hvor der bl.a. spørges til mobilitet. Før blev dette langdistancebeløb estimeret af Center for Regional- og Turismeforskning fra udbudstallene i nationalregnskabet. Den nye metode bruges for at imødekomme ønsket om større gennemsigtighed og for bedre at kunne afstemme Turismens økonomiske betydning med VisitDenmarks løbende estimater til betalingsbalancens rejsepost.

Kapitel 1

Turismeforbrug

1 Turismeforbrug

Turisternes samlede forbrug i Danmark var på 128 mia. kr. i 2017. Dette beløb afspejler danske og udenlandske turisters (inkl. forretningsrejsende) direkte omsætning ved køb af varer og tjenester.

1.1 Turismeforbrugets størrelse i dansk økonomi

Med 128 mia. kr. udgør turismeforbruget 2,3 pct. af det totale udbud af varer og tjenester i Danmark.[1] Turismeforbrugets andel af udbuddet kaldes turismeandelen, og viser, hvor vigtig turisternes efterspørgsel er for den økonomiske aktivitet. En høj turismeandel indikerer således en høj afhængighed af turismen. Turismeandelen varierer for forskellige produkter og brancher.[2] Der er også betydelig geografisk variation i turismens relative betydning, hvilket afspejler regionale forskelle i turismeforbruget og erhvervsstrukturen.

1.1.1 Det udenlandske turismeforbrugs størrelse i den samlede danske eksport

Ud af et samlet forbrug på 128 mia. kr. i Danmark tegnede de udenlandske turister sig for 54,8 mia. kr. i 2017. De udenlandske turisters forbrug i Danmark skaber valutaindtægter og bidrager til landets samlede eksport. Tabel 1.1.1 viser turismens eksportindtægter sammenlignet med de samlede danske eksportindtægter. Det udenlandske turismeforbrug svarede til 4,6 pct. af den samlede danske eksport.

Tabel 1.1.1 Udenlandsk turismeforbrugs størrelse i forhold til den samlede eksport 2017

	Eksport (mio. kr.)	Andel af eksport (pct.)
Varer og tjenester	1.188.006	100,0
- heraf varer	746.811	62,9
- heraf tjenester	441.195	37,1
Turisme	54.796	4,6

Note: Eksporten af varer og tjenester er opgjort som de samlede indtægter på betalingsbalancens løbende poster. Turismeeksporten består af udenlandske turisters køb af både varer og tjenester i Danmark.
Kilde: Danmarks Statistiks betalingsbalancestatistik og VisitDenmarks egne beregninger.

1.2 Turismeforbrug fordelt på nationalitet og formål

Danskernes indenlandske turismeforbrug tegnede sig for 57 pct. af det samlede turismeforbrug i Danmark (73,2 mia. kr.), mens de udenlandske turisters forbrug udgjorde 43 pct. i 2017. Med 15,2 mia. kr. - svarende til 11,9 pct. af det samlede turismeforbrug og 27,8 pct. af det udenlandske turismeforbrug i Danmark - udgjorde Tyskland det største udenlandske marked for dansk turisme i 2017. Herefter fulgte Norge og Sverige med hhv. 8,1 mia. kr. og 7,4 mia. kr., mens Storbritannien, USA og Holland indtog pladserne fire til seks med turismeforbrug på hhv. 3,6 mia. kr., 3,4 mia. kr. og 1,7 mia. kr. Frankrig og Italien var også vigtige markeder. Begge bidrog med mere end en mia. kr. til dansk turisme.

[1] Udbuddet består af den danske produktion tillagt import og skatter. Skatter og afgifter lægges til for at kunne sammenligne udbud med turisme-forbrug, som inkluderer moms og afgifter. Udbud og efterspørgsel beregnes i turismesatellitregnskabet, og fremgår af TSA-tabel 6 i appendiks 10. Udbuddet må ikke forveksles med BNP, som er dansk produktion minus forbrug i produktion, og dermed mindre. TSA-tabel 6 viser også branchefordelt værditilvækst for "turismespecifikke brancher", "turismeforbundne brancher" og "andre brancher". Denne rapport anvender ikke disse tal for brancheværditilvækst, da de indeholder hele branchens produktion, uanset om den skabes via turisters eller lokales forbrug.

[2] I turismesatellitregnskab defineres turismekarakteristiske produkter ved, at disse næppe ville blive produceret, hvis ikke der var turisme. Dermed ville grundlaget for de turismespecifikke brancher, som producerer disse produkter, heller ikke eksistere.

Størstedelen af forbruget (94,5 mia. kr.) blev lagt af ferieturister. Danske og udenlandske ferierejsende stod for 74 pct. af det samlede turismeforbrug, mens forretningsrejsende brugte 33,5 mia. kr. Blandt udenlandske gæster stod feriegæsternes forbrug for 82 pct. af det samlede udenlandske forbrug. For danskere var andelen 68 pct. Tabel 1.2.1. viser turismeforbruget fordelt på nationalitet og formål.

Tabel 1.2.1 Turismeforbrug fordelt på bopælsland og formål 2017

	I alt	Andele (pct.)		Ferierejser		Forretningsrejser	
	Mio. kr.	Af samlet turisme	Af udenlandsk turisme	Mio. kr.	Pct.	Mio. kr.	Pct.
I alt	**128.037**	**100**	**-**	**94.507**	**100**	**33.530**	**100**
Danmark	**73.241**	**57,2**	**-**	**49.591**	**52,5**	**23.651**	**70,5**
Udlandet i alt	**54.796**	**42,8**	**100**	**44.916**	**47,5**	**9.879**	**29,5**
Heraf:							
Tyskland	15.206	11,9	27,8	14.588	15,4	619	1,8
Norge	8.106	6,3	14,8	6.829	7,2	1.277	3,8
Sverige	7.407	5,8	13,5	6.200	6,6	1.206	3,6
Storbritannien	3.619	2,8	6,6	2.516	2,7	1.103	3,3
USA	3.403	2,7	6,2	2.466	2,6	938	2,8
Holland	1.662	1,3	3,0	1.397	1,5	264	0,8
Frankrig	1.457	1,1	2,7	1.243	1,3	215	0,6
Italien	1.161	0,9	2,1	843	0,9	317	0,9
Kina	855	0,7	1,6	357	0,4	498	1,5
Spanien	759	0,6	1,4	570	0,6	189	0,6
Schweiz	560	0,4	1,0	399	0,4	161	0,5
Belgien og Luxembourg	482	0,4	0,9	349	0,4	133	0,4
Finland	434	0,3	0,8	228	0,2	206	0,6
Polen	423	0,3	0,8	312	0,3	111	0,3
Canada	264	0,2	0,5	179	0,2	85	0,3
Japan	257	0,2	0,5	152	0,2	105	0,3
Indien	236	0,2	0,4	136	0,1	100	0,3
Australien	226	0,2	0,4	138	0,1	89	0,3
Østrig	202	0,2	0,4	121	0,1	80	0,2
Rusland	183	0,1	0,3	98	0,1	85	0,3
Irland	142	0,1	0,3	80	0,1	62	0,2
Portugal	120	0,1	0,2	52	0,1	67	0,2
Brasilien	118	0,1	0,2	70	0,1	49	0,1
Sydkorea	110	0,1	0,2	63	0,1	47	0,1
Grækenland	76	0,1	0,1	42	0,0	34	0,1
Østeuropa i øvrigt	629	0,5	1,1	399	0,4	230	0,7
Europa i øvrigt	2.333	1,8	4,3	1.396	1,5	937	2,8
Amerika i øvrigt	853	0,7	1,6	555	0,6	298	0,9
Asien i øvrigt	368	0,3	0,7	178	0,2	191	0,6
Andre lande	3.145	2,5	5,7	2.963	3,1	183	0,5

Udenlandske forretningsrejsendes forbrug indeholder ikke oplysninger om endagsrejsende.

1.3 Turismeforbrug efter overnatningsform/turismetype

VisitDenmark opdeler turismen i forskellige typer baseret på overnatningsform. Turismeforbruget opdelt på typer og overnatningsformer viser, hvad gæster på de pågældende overnatningsformer samlet set bruger i Danmark. Beløbet indeholder således ikke kun udgiften til overnatning.

Turisme på kommercielle overnatningsformer dækker det turismeforbrug, der skabes af turister, som bor på - og betaler for - overnatning på kommercielle overnatningssteder. I opgørelsen af dette forbrug indgår det samlede forbrug fra turister på disse overnatningssteder, ikke kun forbruget til overnatning.

De kommercielle overnatningsformer er; hotel, feriecenter, camping, vandrerhjem, feriehus, lystbådehavn, krydstogtskib, festival og bondegårdsferie. Desuden indgår fra 2017 overnatninger på deleøkonomiske overnatningsformer. Det er første gang, at VisitDenmark opgør dette turismeforbrug. Det samlede turismeforbrug for turister, der benyttede deleøkonomiske overnatningsformer, var i 2017 på 5,3 mia. kr.

Turismen på de fleste kommercielle overnatningsformer er veldokumenteret, og udviklingen kan følges løbende med forholdsvis stor præcision.[3]

Turisme på ikke-kommercielle overnatningsformer dækker det turismeforbrug, der skabes af turister, som overnatter på private overnatningssteder, og typisk ikke betaler herfor. Desuden indgår endagsturisme.

De ikke-kommercielle overnatningsformer er; eget sommerhus, lånt sommerhus, besøg hos familie eller venner samt endagsturisme.

Turismen på de ikke-kommercielle overnatningsformer er mindre veldokumenteret og har som turismeform mindre bevågenhed. Denne turismeform indgår ikke desto mindre i denne rapport, da den er en del af turismen, som den er defineret af UNWTO. Den ikke-kommercielle turisme udgør en væsentlig del og skal tælles med, hvis Danmark skal sammenligne sig internationalt.

Tabel 1.3.1 viser turismeforbruget fordelt på hhv. kommercielle og ikke-kommercielle overnatningsformer. Tabellen viser, at den kommercielle turisme i 2017 udgjorde den største del (58 pct.) af turismeforbruget, mens den ikke-kommercielle turisme var noget mindre. Turister på kommercielle overnatningsformer brugte 74,2 mia. kr., mens forbruget for den ikke-kommercielle turisme var 53,9 mia. kr.

Årsagen til det store forbrug for de ikke-kommercielle overnatningsformer er, at de omfatter et meget stort antal overnatninger samt mange endagsturister. Til gengæld er døgnforbruget pr. turist typisk lavere end for den kommercielle turisme.

Blandt turister, der overnattede på kommercielle overnatningsformer, stod hotelgæster for 37,2 mia. kr. svarende til 29 pct. af det samlede turismeforbrug. Gæster i lejede feriehuse skabte med et forbrug på 17,9 mia. kr. det næststørste forbrug blandt de kommercielle overnatningsformer, men også campingturismen var en vigtig turismeform i Danmark med et samlet forbrug på 7,7 mia. kr. Gæster, der benyttede deleøkonomiske overnatningsformer brugte 5,3 mia. kr., hvoraf 85 pct. kom fra udenlandske gæster. Kun krydstogtturismen havde en højere andel forbrug fra de udenlandske turister.

[3] Danmarks Statistik offentliggør månedlig og årlig overnatningsstatistik for hoteller, feriecentre, camping, vandrerhjem, feriehuse og lystbådehavne. Disse overnatningsformer udgør 87 pct. af forbruget på de kommercielle overnatningsformer. Desuden undersøges turisternes døgnforbrug på disse overnatningsformer hvert 3. år i VisitDenmarks store turistundersøgelser.

Tabel 1.3.1 Turismeforbrug fordelt på overnatningsformer og Danmark/udlandet 2017

	I alt		Udlændinge		Danskere	
	Mio. kr.	Pct.	Mio. kr.	Pct.	Mio. kr.	Pct.
I alt	**128.037**	**100**	**54.796**	**100**	**73.241**	**100**
Kommercielle overnatningsformer	**74.152**	**58**	**42.477**	**78**	**31.675**	**43**
Heraf:						
Hotel-ferie	18.575	15	10.601	19	7.974	11
Hotel-forretning	18.595	15	9.879	18	8.715	12
Feriecenter	2.186	2	640	1	1.546	2
Camping[1]	7.680	6	2.322	4	5.358	7
Vandrerhjem	1.981	2	1.027	2	954	1
Feriehus	17.859	14	12.736	23	5.123	7
Lystbåde	771	1	346	1	426	1
Deleøkonomiske platforme	5.313	4	4.515	8	798	1
Festival	813	1	138	0	675	1
Bondegårde	125	0	21	0	104	0
Krydstogt[2]	254	0	252	0	2	0
Ikke-kommercielle overnatningsformer	**53.885**	**42**	**12.319**	**22**	**41.566**	**57**
Heraf:						
Eget sommerhus	6.156	5	0	0	6.156	8
Lånt sommerhus	1.080	1	0	0	1.080	1
Familie/venner	9.188	7	6.502	12	2.687	4
Endagsturister - ferie	22.525	18	5.817	11	16.708	23
Endagsturister - forretning	14.935	12	0	0	14.935	20

Noter: [1]Udgifter til campingvogne o. lign. er ikke medtaget i turismeforbruget.
[2]Indeholder kun krydstogtgæster, der ikke overnattede på land i forbindelse med deres besøg i Danmark.

Blandt de ikke-kommercielle overnatningsformer er endagsbesøg med ferie som formål den største turismeform målt i turismeforbrug. De bidrog med 22,5 mia. kr. (18 pct. af det samlede turismeforbrug). Også endagsforretningsturisme, familie/vennebesøg og danskeres brug af eget feriehus fylder en væsentlig del af den samlede turismeomsætning.

1.4 Turismeforbrug fordelt på produkter

Turisternes forbrug adskiller sig normalt fra ikke-turisters forbrug. F.eks. bruger turister en stor del af budgettet på overnatning, transport og restaurant- og cafébesøg, men de køber også mange andre typer varer og tjenester.

VisitDenmarks opgørelse af turismeforbruget følger retningslinjerne i det såkaldte turismesatellitregnskab, der indeholder en opdeling af turismeforbruget i "turismeprodukter", "turismeforbundne produkter" (detailhandel) og " ikke-turismespecifikke produkter" (andre produkter), jf. kapitel 3.2 og appendiks 11.

Tabel 1.4.1. viser turismeforbruget i 2017 fordelt efter denne standardklassificering. Ud af det samlede turismeforbrug på 128 mia. kr. blev 53 pct. brugt på turismeprodukter. Udgifter til overnatning og restaurant fyldte meget i regnskabet med hhv. 14,8 mia. kr. og 21,0 mia. kr. Transport var også en stor udgiftspost for turister. I 2017 blev der brugt 20,8 mia. kr. på transport.

Turisternes forbrug omfatter også en bred vifte af andre produkter end de typiske turismeprodukter. Detailhandlen udgjorde 40,9 mia. kr. svarende til 32 pct. af det samlede turismeforbrug. Heraf blev 17,2 mia. kr. brugt på køb af føde- og drikkevarer samt tobak (13 pct.). Kategorien "andre produkter" udgjorde 15 pct. af det samlede forbrug. "Andre produkter" omfatter bl.a. "boligbenyttelse og ejendomsmæglere", "finans og forsikring", "teater, bibliotek og andre kulturelle tjenester".

Det fremgår af tabel 1.4.1 at ferieturister og forretningsrejsende har forskellige forbrugsmønstre. En stor andel af forbruget fra forretningsturismen var koncentreret omkring turismeprodukter, hvilket skyldes, at der bruges mange penge på overnatning og transport. Forbruget fra ferieturismen var mere jævnt fordelt.

Tabel 3.4.1 Turismeforbrug fordelt på produkter og formål 2017

		I alt		Ferierejser		Forretningsrejser	
		Mio. kr.	Pct.	Mio. kr.	Pct.	Mio. kr.	Pct.
I alt		**128.037**	**100**	**94.507**	**100**	**33.530**	**100**
Turismeprodukter		**67.592**	**53**	**37.413**	**40**	**30.179**	**90**
	Heraf:						
	Overnatning	14.766	12	8.539	9	6.227	19
	Restaurant	20.958	16	16.577	18	4.381	13
	Transport[1]	20.820	16	4.131	4	16.689	50
	Rejseservice	4.334	3	1.600	2	2.734	8
	Kultur og forlystelser	6.583	5	6.435	7	148	0
	Lystbådehavne	130	0	130	0	0	0
Detailhandel		**40.868**	**32**	**39.144**	**41**	**1.723**	**5**
	Heraf:						
	Føde- og drikkevarer samt tobak	17.193	13	16.715	18	478	1
	Benzin og andet brændstof	10.555	8	10.326	11	229	1
	Andet	13.120	10	12.103	13	1.017	3
Andre produkter		**19.578**	**15**	**17.950**	**19**	**1.628**	**5**

Note: [1]Transport dækker turisters forbrug på transport i Danmark. Det kan være taxa, bus og metro, men også transport over længere distancer som tog, færge og indenrigsfly. Udgifter til broafgifter og billeje indgår også.

1.5 Turismeandele for forskellige produktkategorier

Turismeforbruget udgør 2,3 pct. af det totale udbud af varer og tjenester i Danmark. Af tabel 1.5.1 fremgår det, at turismeandelen varierer for de forskellige produktkategorier. Turismen udgør 73 pct. af det samlede overnatningsudbud, 32 pct. af restaurantudbuddet og 21 pct. af udbuddet af rejseservices. Det er ikke overraskende, at turister tegnede sig for den største del af efterspørgslen efter disse produkter.[4]

Samlet set udgør turismeforbruget 1,8 pct. af detailhandelsudbuddet trods det relativt store turismeforbrug i detailhandlen på 40,9 mia. kr. Andelen er større i produktgrupperne "benzin og andet brændstof" (6,9 pct.) og "føde- og drikkevarer samt tobak" (5,1 pct.).

Tabel 1.5.1 Turismeforbrug og andele af samlet udbud 2017

	Indenlandsk udbud	Turismeforbrug	Turismeandel
	Mio. kr.	Mio. kr.	Pct.
I alt	**5.471.810**	**128.037**	**2,3**
Turismeprodukter	**310.958**	**67.592**	**21,7**
Heraf:			
Overnatning	20.198	14.766	73,1
Restaurant	64.896	20.958	32,3
Transport	149.524	20.820	13,9
Rejseservice	20.503	4.334	21,1
Kultur og forlystelser	55.411	6.583	11,9
Lystbådehavne	426	130	30,6
Detailhandel	**2.325.758**	**40.868**	**1,8**
Heraf:			
Føde- og drikkevarer samt tobak	334.921	17.193	5,1
Benzin og andet brændstof	153.572	10.555	6,9
Andet	1.837.264	13.120	0,7
Andre produkter	**2.835.095**	**19.578**	**0,7**

1.6 Turismeforbruget i regionerne

Målt på turismeforbruget var Region Hovedstaden størst.[5] I 2017 lagde turisterne 51,2 mia. kr. i Region Hovedstaden, svarende til 40 pct. af det samlede turismeforbrug i Danmark. Region Syddanmark var den næststørste turismeregion med et turismeforbrug på 25,6 mia. kr. (20 pct.) efterfulgt af Midtjylland med 21,8 mia. kr. (17 pct.), Nordjylland med 16,5 mia. kr. (13 pct.) og Sjælland med 12,8 mia. kr. (10 pct.).

At regionerne Sjælland og Nordjylland havde det laveste turismeforbrug betyder ikke, at turismen var mindre vigtig i disse regioner. Særligt i Region Nordjylland udgjorde turismen en relativt stor del af udbuddet.

Ved at sætte det regionale turismeforbrug i forhold til det samlede regionale udbud, kan turismeforbrugets andel af de respektive regioners økonomi belyses.

[4] Afgrænsningen af turismespecifikke produkter går netop på, at disse næppe ville blive produceret, hvis ikke der var turisme.
[5] I denne rapport fordeles turismeforbruget ud fra, hvilken region overnatningen er foretaget i. Det antages dermed, at turisten placerer alle sine udgifter i forbindelse med sit ophold i samme region som overnatningsstedet.

Som det fremgår af tabel 1.6.1, fyldte turismeforbruget relativt mest i Region Nordjylland, hvor 3,3 pct. af det samlede udbud af varer og tjenester blev købt af turister. Region Sjælland lå med en andel på 2,3 pct. på niveau med landsgennemsnittet. Turismen fyldte relativt mindst i Region Midtjylland.

Tabel 1.6.1 Turismeandele af samlet udbud fordelt på regioner 2017

	Indenlandsk udbud Mio. kr.	Turismeforbruget Mio. kr.	Turismeandel Pct.
Hele landet	**5.471.810**	**128.037**	**2,3**
Heraf			
Region Hovedstaden	2.113.277	51.223	2,4
Region Midtjylland	1.165.071	21.830	1,9
Region Nordjylland	496.419	16.541	3,3
Region Sjælland	555.125	12.834	2,3
Region Syddanmark	1.088.976	25.609	2,4

Note: En lille del af det indenlandske udbud kan ikke placeres i én af de fem regioner. Det indenlandske udbud er derfor større end summen af udbuddet i de fem regioner.

I alle regioner tegnede danske turister sig for størstedelen af turismeforbruget. Den næststørste nationalitet i Region Hovedstaden var Sverige, mens det for Nordjylland var Norge. I de øvrige regioner var Tyskland det næststørste turismemarked.

Tyskland, Sverige og Norge er de tre største udenlandske markeder i Region Sjælland, Region Syddanmark og Region Nordjylland. I Region Hovedstaden er USA tredje største marked efter Sverige og Norge. I Region Midtjylland er Storbritannien på tredjepladsen efter Tyskland og Norge.

Tabel 1.6.2 Top 10 turisme nationalitet målt på omsætning per region 2017

Nr.	Hele Danmark	Hovedstaden	Midtjylland	Nordjylland	Sjælland	Syddanmark
1	Danmark	Danmark	Danmark	Danmark	Danmark	Danmark
2	Tyskland	Sverige	Tyskland	Norge	Tyskland	Tyskland
3	Norge	Norge	Norge	Tyskland	Norge	Norge
4	Sverige	USA	Storbritannien	Sverige	Sverige	Sverige
5	Storbritannien	Storbritannien	Sverige	Storbritannien	Storbritannien	Holland
6	USA	Tyskland	Holland	USA	Holland	Storbritannien
7	Holland	Frankrig	USA	Holland	Kina	USA
8	Frankrig	Italien	Italien	Canada	USA	Frankrig
9	Italien	Holland	Polen	Frankrig	Østrig	Italien
10	Kina	Kina	Spanien	Schweiz	Frankrig	Schweiz

En detaljeret oversigt over turismeforbruget i regionerne fordelt på markeder fremgår af tabel 1.6.3.

Tabel 1.6.3 Turismeforbrug fordelt på regioner og bopælsland 2017						
	Danmark	Hovedstaden	Midtjylland	Nordjylland	Sjælland	Syddanmark
			Mio. kr.			
I alt	**128.037**	**51.223**	**21.830**	**16.541**	**12.834**	**25.609**
Danmark	**73.241**	23.865	14.529	9.799	9.157	15.891
Udlandet	**54.796**	**27.358**	**7.300**	**6.741**	**3.678**	**9.718**
Heraf						
Tyskland	15.206	2.491	3.538	2.390	1.062	5.726
Norge	8.106	3.096	1.017	2.591	706	695
Sverige	7.407	5.009	361	728	649	660
Storbritannien	3.619	2.557	367	142	187	367
USA	3.403	2.822	165	128	88	201
Holland	1.662	689	296	124	148	406
Italien	1.161	837	160	25	26	113
Schweiz	560	349	59	28	18	106
Frankrig	1.457	1.124	116	45	27	145
Kina	855	602	43	12	134	65
Spanien	759	542	119	15	24	59
Finland	434	274	29	12	19	99
Belgien/Lux.	482	323	51	18	15	76
Indien	236	199	19	4	2	12
Polen	423	173	126	25	25	74
Australien	226	194	11	6	3	13
Japan	257	226	12	3	2	14
Canada	264	168	27	54	2	12
Rusland	183	148	8	4	2	20
Østrig	202	119	25	13	34	11
Portugal	120	106	4	3	1	6
Irland	142	114	11	3	3	11
Brasilien	118	110	4	1	0	3
Grækenland	76	64	6	1	1	4
Sydkorea	110	97	3	2	3	4
Østeuropa, øvr.	629	372	84	28	58	87
Europa, øvr.	2.333	1.489	285	127	84	349
Amerika, øvr.	853	695	49	23	32	55
Asien, øvr.	368	269	30	9	13	47
Andre lande	3.145	2.101	274	179	312	279

Den kommercielle turisme betød relativt mest i Region Nordjylland, hvor turismeforbruget for denne gruppe udgjorde 65 pct., hvilket bl.a. skyldtes en meget stor campingturisme i regionen. Modsat udgjorde de ikke-kommercielle turister en relativt stor andel i Region Sjælland (57 pct.), hvilket især skyldtes, at danskeres ferie i eget sommerhus og endagsturisme fyldte meget. I de øvrige regioner udgjorde den kommercielle turisme 55-60 pct. af forbruget, og lå dermed tættere på landsgennemsnittet på 58 pct.

En detaljeret oversigt over turismeforbruget i regionerne fordelt på overnatningsformer fremgår af tabel 1.6.4.

Tabel 1.6.4 Turismeforbrug fordelt på overnatningsformer og regioner 2017

	Danmark	Hoved-staden	Midt-jylland	Nord-jylland	Sjælland	Syd-danmark
			Mio. kr.			
I alt	**128.037**	**51.223**	**21.830**	**16.541**	**12.834**	**25.609**
Kommercielle overnatningsformer	**74.152**	**30.689**	**12.025**	**10.708**	**5.523**	**15.206**
Heraf:						
Hotel-ferie	18.575	11.426	2.082	1.759	732	2.575
Hotel-forretning	18.595	9.960	3.045	1.170	1.305	3.114
Feriecenter	2.186	296	187	609	271	824
Camping[1]	7.680	1.509	1.090	3.017	479	1.585
Vandrerhjem	1.981	1.273	244	110	105	249
Feriehus	17.859	1.841	4.389	3.687	1.991	5.952
Lystbåde	771	154	174	69	98	277
Deleøkonomiske platforme	5.313	3.951	550	243	194	374
Festival	813	0	220	16	340	237
Bondegårde	125	72	21	10	7	16
Krydstogt[2]	254	207	23	18	2	4
Ikke-kommercielle overnatningsformer	**53.885**	**20.535**	**9.804**	**5.833**	**7.311**	**10.402**
Heraf:						
Eget sommerhus	6.156	1.706	1.256	1.029	1.307	859
Lånt sommerhus	1.080	130	261	240	269	179
Familie/venner	9.188	3.532	1.689	1.202	1.060	1.705
Endagsturister - ferie	22.525	9.292	3.458	2.285	3.528	3.962
Endagsturister - forretning	14.935	5.876	3.140	1.076	1.147	3.696

Noter: [1]Udgifter til campingvogne o. lign. er ikke medtaget i turismeforbruget.
[2]Indeholder kun krydstogtgæster der ikke overnattede på land i forbindelse med deres besøg i Danmark.

Der er regional variation i turisternes forbrug af varer og serviceydelser. Variationen afspejler bl.a. forskelle i turismeformer. Af tabel 1.6.5 fremgår det, at hele 59 pct. af turismeforbruget blev brugt på turismeprodukter i Region Hovedstaden, hvilket var den højeste andel blandt regionerne. Det var især udgifter til transport og restaurant, der trak op, men turisterne brugte også relativt flere penge på overnatning sammenlignet med resten af landet. Forbrugssammensætningen skal bl.a. ses i lyset af de mange storbyturister og forretningsgæster, der overnattede på hoteller i regionen.

I de øvrige regioner udgjorde forbruget på turismeprodukter 50-54 pct. hvilket skal sammenlignes med et landsgennemsnit på 53 pct. Region Nordjylland var dog en markant undtagelse med en andel på kun 39 pct.

I Region Nordjylland blev en relativt stor andel på 44 pct. af turismeforbruget derimod lagt i detailhandlen. Til sammenligning var andelen på 32 pct. gennemsnit for hele landet. Det var især den omfattende feriehus- og campingturisme i Nordjylland, der skabte stor omsætning i detailhandlen.

Tabel 1.6.5 Turismeforbrug fordelt på produkter og regioner 2017

	Danmark	Hoved-staden	Midt-jylland	Nord-jylland	Sjælland	Syd-danmark
	Mio. kr.					
I alt	**128.037**	**51.223**	**21.830**	**16.541**	**12.834**	**25.609**
Turismeprodukter	**67.592**	**29.968**	**11.709**	**6.462**	**6.373**	**13.080**
Heraf:						
- Overnatning	14.766	6.359	2.328	1.444	1.175	3.460
- Restaurant	20.958	9.439	3.385	2.406	2.445	3.283
- Lokal transport	20.820	9.606	3.796	1.561	1.488	4.369
- Rejseservice	4.334	2.098	938	262	257	779
- Kultur og forlystelser	6.583	2.447	1.241	778	996	1.121
- Lystbådehavne	130	19	21	10	12	68
Detailhandel	**40.868**	**14.126**	**6.785**	**7.311**	**4.323**	**8.323**
Heraf:						
- Føde- og drikkevarer samt tobak	17.193	5.430	2.753	3.552	2.009	3.449
- Benzin og andet brændstof	10.555	2.658	2.218	1.526	1.407	2.745
- Andet	13.120	6.038	1.814	2.232	906	2.129
Andre produkter	**19.578**	**7.129**	**3.336**	**2.768**	**2.139**	**4.206**

1.7 Turismeforbruget i kommunerne

Turismen og turismeforbruget er spredt i hele landet. Figur 1.7.1 viser turismeforbrugets størrelse fordelt på kommuner.[6] I alle kommuner skaber turismen omsætning. Det gennemsnitlige turismeforbrug pr. kommune var på 1,3 mia. kr., men der var stor variation omkring dette gennemsnit. Kortet viser variationen i turismeforbruget. Den mindste kommune er Vallensbæk. Den største er København.

Figur 1.7.1 Turismeforbrug i kommunerne 2017

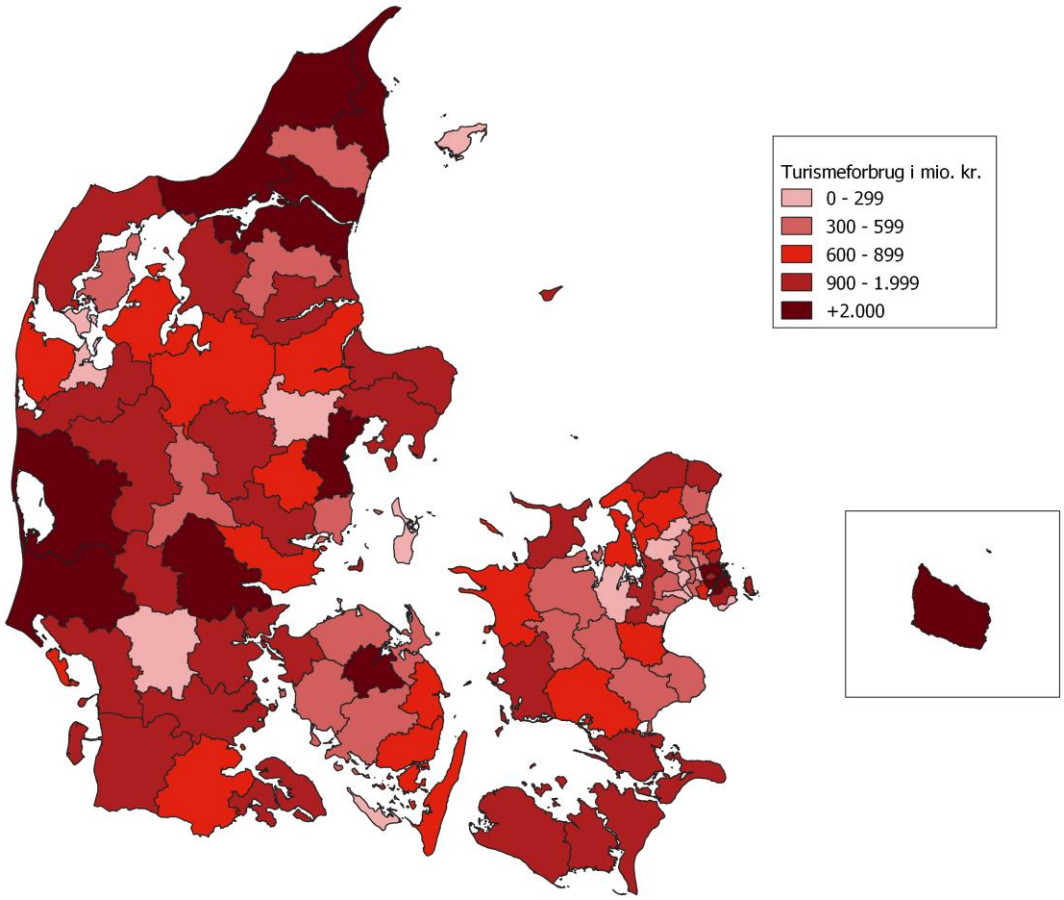

En stor andel af turismen er samlet på et relativt lille antal kommuner. De 10 største turismekommuner tegnede sig for 47 pct. af det samlede turismeforbrug i 2017.

Tabel 1.7.1 viser de 10 største turistkommuner i Danmark set i forhold til det samlede turismeforbrug og turismedelen, dvs. andelen af det samlede udbud af varer og tjenester i kommunen.

Målt i turismeforbrug var de tre største turismekommuner København, Aarhus og Aalborg. De tre kommuner tegnede sig for hhv. 24 pct., 4 pct., og 3 pct. af det samlede turismeforbrug. Ikke overraskende var kommuner med nogle af Danmarks største kystdestinationer også at finde på top-10, f.eks. Varde, Ringkøbing-Skjern, Jammerbugt og Bornholm.

[6] Det kommunale turismeforbrug er forbundet med usikkerhed, navnlig fordi de bagvedliggende turistmængder (overnatninger og endagsbesøg) i nogen grad er estimerede, og fordi det antages, at alt turistens forbrug er placeret i overnatningskommunen.

Med en turismeandel på 32 pct. var Fanø den kommune, hvor turismen fyldte mest i den lokale økonomi. På top-10-listen lå en del andre små ø-kommuner, f.eks. Læsø, Samsø og Langeland. Jammerbugt, Varde og Bornholm lå i top-10 på begge målepunkter og var således forholdsvis afhængige af turismen.

Tabel 1.7.1 Turismeforbrug og turismeandele på kommuner, top-10 2017

Nr.	Top 10 kommuner	Turismeforbrug	Top 10 kommuner	Turismeandel
		mio. kr.		pct.
1	København	31.223	Fanø	32,3
2	Aarhus	5.543	Læsø	11,5
3	Aalborg	3.867	Jammerbugt	10,4
4	Varde	3.664	Varde	9,2
5	Ringkøbing-Skjern	3.454	Bornholm	9,0
6	Frederikshavn	2.961	Gribskov	9,0
7	Jammerbugt	2.665	Samsø	8,3
8	Bornholm	2.647	Langeland	7,6
9	Hjørring	2.524	Odsherred	7,1
10	Vejle	2.241	Syddjurs	6,4

Figur 1.7.2 viser turismeandelene fordelt på kommuner i 2017. I appendiks 1 findes tal for turismeforbrug samt for turismeforbrugets andel af udbuddet for alle landets kommuner.

Figur 1.7.2 Turismeandele i kommunerne 2017

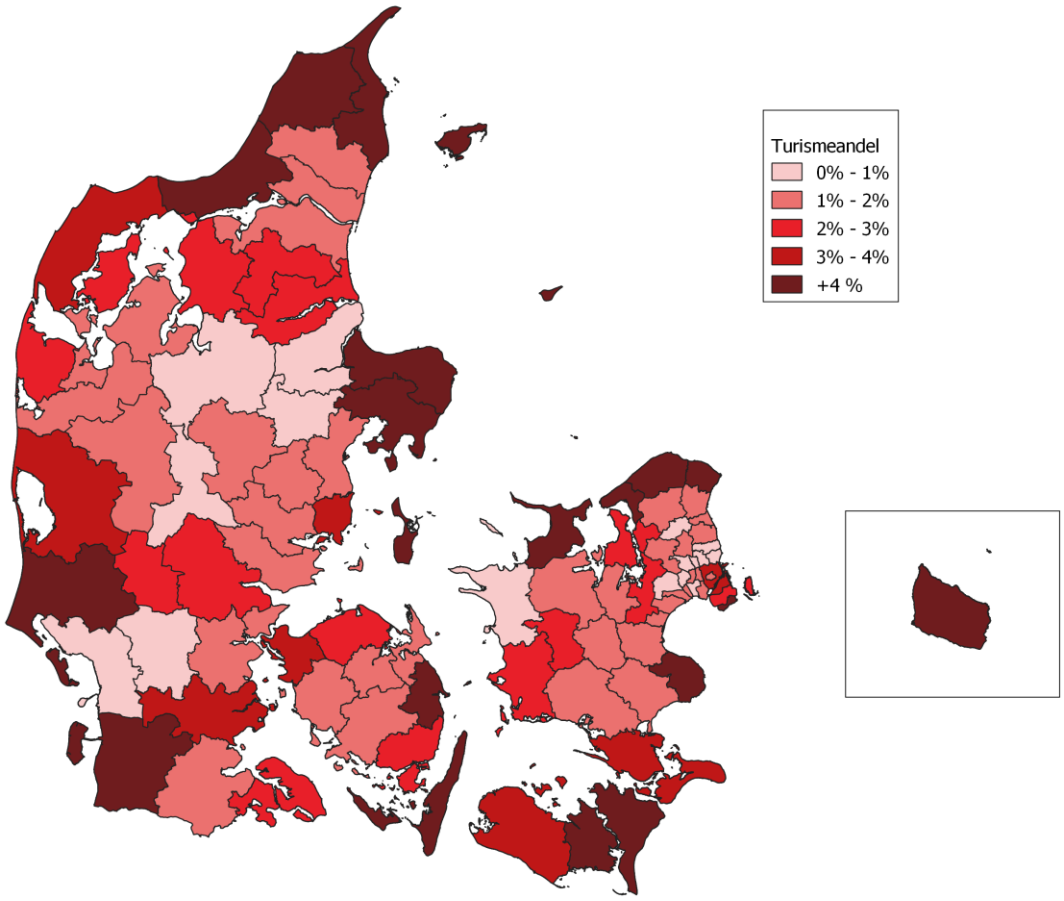

Kapitel 2

Turismens samfunds-økonomiske betydning

2. Turismens samfundsøkonomiske betydning

Turismeforbruget viser den direkte effekt på omsætningen som følge af turisternes køb af varer og tjenester i Danmark. Den øgede omsætning sætter gang i en økonomisk kædereaktion, der skaber værdi og breder sig i samfundsøkonomien.

Dette kapitel belyser, hvordan turismen påvirker værditilvækst, beskæftigelse og skatteindtægter. Analysen viser den samlede samfundsøkonomiske betydning ved at inddrage de såkaldte afledte effekter.

Turismens samlede værditilvækst og beskæftigelse opgøres for branchegrupper og kan dermed afdække turismens betydning for de pågældende brancher.

2.1 Om turismens afledte effekter

Ud over de direkte effekter skaber turismen også indirekte og inducerede effekter.

Den *direkte effekt* opstår i forbindelse med turistens forbrug. Den økonomiske aktivitet stopper dog ikke her, men breder sig som "ringe i vandet" i form af såkaldte *indirekte* og *inducerede* effekter.
Det sker, fordi den omsætning som en virksomhed, der har solgt en vare eller ydelse til en turist, skaber mere økonomisk aktivitet. Virksomheden bruger en del af sin omsætning på at købe råvarer fra andre virksomheder (indirekte effekter) samt aflønne ansatte, der derefter bruger en del af indkomsten på forbrug (inducerede effekter).

Omvendt forsvinder en del af effekten ud af det økonomiske kredsløb i Danmark pga. import fra udlandet og indkomstoverførsel til udlandet (f.eks. når udenlandske ansatte bruger deres løn i deres hjemlande).

De samlede afledte effekter viser den samlede betydning af de direkte, indirekte og inducerede effekter. De direkte og samlede effekter på værditilvækst og beskæftigelse fremgår af tabel 2.1.1. Desuden fremgår de samlede effekter på skatteindtægterne. Tabellen viser også de såkaldte turismemultiplikatorer, der afspejler effekten på værditilvækst, beskæftigelse og skat pr. mio. kr. i turismeforbrug.

Tabel 2.1.1 Hovedtal for turismen og turismemultiplikatorer 2017

		Hovedtal	Turismemultiplikator Effekt af 1 mio. kr. i turismeforbrug
Turismeforbrug (mia. kr.)	Direkte effekt	128,0	1,00
Værditilvækst (mia. kr.)	Direkte effekt	44,6	0,35
Værditilvækst (mia. kr.)	Samlet effekt	78,9	0,62
Beskæftigelse (1.000 fuldtidsbeskæftigede)	Direkte effekt	111,8	0,87
Beskæftigelse (1.000 fuldtidsbeskæftigede)	Samlet effekt	161,0	1,26
Skatter i alt (mia. kr.)	Samlet effekt	45,6	0,36
-heraf personskatter (mia. kr.)	Samlet effekt	13,5	0,11
-heraf vareskatter, moms- og selskabsskatter (mia. kr.)	Samlet effekt	32,1	0,25

De afledte effekter beregnes af Center for Regional og Turismeforskning (CRT) vha. den samfundsøkonomiske model, LINE. Modellen er i stand til at kortlægge denne spredning og dermed beregne turismens fulde betydning for værditilvækst, beskæftigelse og skatteprovenu. LINE-modellen kan beregne effekter på brancheniveau. Den kan desuden fordele effekterne på både regionalt- og kommunalt niveau.

2.2 Bruttoværditilvækst

Turismens betydning for den samfundsøkonomiske aktivitet opgøres i denne rapport vha. værditilvæksten.[7]

Værditilvækst benyttes i stedet for bruttonationalprodukt (BNP), der ikke kan fordeles på branche. Det kan værditilvæksten, og denne størrelse kan dermed ses som et mål for de forskellige erhvervs økonomiske betydning i samfundet. Værditilvæksten svarer til BNP i basispriser. [8]

Værditilvækst defineres som den del af forbruget, der er tilbage af den samlede omsætning, når råvareforbruget i forbindelse med produktionen af varer og tjenester er fratrukket.

2.2.1 Turismens direkte værditilvækst

Turismeforbruget på 128 mia. kr. skabte 44,6 mia. kr. i direkte værditilvækst. De 44,6 mia. kr. var turismens direkte bidrag til produktionen i Danmark og svarede til 2,4 pct. af den samlede danske værditilvækst. Dette niveau kan approksimativt opfattes som turismens direkte andel af BNP.

For hver krone, der blev brugt af en turist i 2017, blev der således skabt en værditilvækst på 35 øre. Dette tal er et gennemsnit for hele turismen i Danmark. Forskellige typer turisme skaber forskellig værdi, fordi forbrugssammensætningen er forskellig.

Værditilvæksten for forskellige branchegrupper fremgår af tabel 2.2.1. Tabellen præsenterer også branchernes turismeandel, der viser den direkte turismeskabte værditilvækst i forhold til branchegruppens samlede værditilvækst.

Brancherne er opdelt i tre grupper, der følger retningslinjerne i turismesatellitregnskabet; "turismespecifikke brancher" (turismeerhverv), "turismeforbundne brancher" (detailhandel) og "ikke-turismespecifikke brancher " (andre erhverv). Turismeerhvervene er kendetegnet ved, at en væsentlig del af deres aktivitet er rettet mod turisme. Dette er særlig tydeligt for overnatningsbranchen, hvor 76,5 pct. af værditilvæksten skabes af turisme.[9]

[7] Den korrekte nationaløkonomiske betegnelse er "bruttoværditilvækst", men i denne rapport anvendes blot betegnelsen "værditilvækst".
[8] Værditilvækst er lig med BNP i markedspriser fratrukket produktskatter og produktsubsidier. Forskellen mellem BNP og værditilvækst for dansk økonomi var på 285,1 mia. kr. i 2017. BNP var således 15 pct. større end værditilvæksten.
[9] De sidste 23,5 pct. kan tilskrives forbrug fra lokale indbyggere og virksomheder, der også anvender mødefaciliteter, restauranter mv. på overnatningsstederne. Deres forbrug er lokalt forbrug, og ikke turismeforbrug.

Tabel 2.2.1 Turismens direkte værditilvækst fordelt på brancher i 2017			
	Total værditilvækst i dansk økonomi	Turismens direkte effekt på værditilvækst	Turismens andel
	Mio. kr.	Mio. kr.	Pct.
I alt	**1.892.931**	**44.596**	**2,4**
Turismeerhverv (turismespecifikke brancher)	**119.602**	**27.636**	**23,1**
Heraf:			
Overnatningssteder	7.513	5.744	76,5
Restauranter og værtshuse	23.262	8.559	36,8
Transportvirksomheder	56.091	8.418	15,0
Rejseservice	3.128	1.674	53,5
Kultur, forlystelser og sport[1]	29.608	3.241	10,9
Detailhandel (turismeforbundne brancher)	**542.741**	**7.563**	**1,4**
Heraf:			
Føde- og drikkevarer samt tobak	31.427	396	1,3
Andre	511.314	7.167	1,4
Andre brancher (ikke-turismespecifikke brancher)	**1.230.588**	**9.397**	**0,8**
Heraf:			
Ejendomsmæglere, bolig- og husleje[2]	190.647	2.603	1,4
Erhvervsservice[3]	173.224	1.014	0,6
Andre	866.716	5.779	0,7

Noter: [1]Den lave turismeandel er udtryk for, at mange lokale benytter sig af forlystelser, sportsfaciliteter mm.
[2] Branchen producerer bl.a. turisme*produkte*t "udlejning af sommerhuse", der indgår i produktkategorien "overnatning".
[3] Branchen producerer bl.a. turisme*produktet* "biludlejning", der indgår i produktkategorien "lokal transport".

2.2.2 Turismens samlede værditilvækst med afledte effekter

Turismens samlede værditilvækst var 78,9 mia. kr., hvilket svarede til 4,2 pct. af dansk økonomis samlede værditilvækst. For hver brugt turismekrone i 2017 blev der skabt en samlet værditilvækst på 62 øre.

Tabel 2.2.2 viser turismens direkte og samlede effekter på værdiskabelsen i Danmark. Af tabellen fremgår det, at turismen også havde en betydelig værdiskabende effekt uden for turismeerhvervene, når man ser på den samlede værditilvækst. Dette skyldes i høj grad de indirekte og inducerede effekter. Ud af den samlede værditilvækst tilfaldt 38 pct. turismeerhvervene, 17 pct. tilfaldt detailhandlen og 45 pct. gik til andre brancher.

Tabel 2.2.2 Turismens værditilvækst med afledte effekter fordelt på brancher i 2017				
	Direkte effekter	Fordeling	Samlede effekter	Fordeling
	Mio. kr.	Pct.	Mio. kr.	Pct.
I alt	**44.596**	**100**	**78.890**	**100**
Turismeerhverv	**27.636**	**62**	**30.221**	**38**
Heraf:				
Overnatningssteder	5.744	13	5.932	8
Restauranter og værtshuse	8.559	19	9.437	12
Transportvirksomheder	8.418	19	9.406	12
Rejseservice	1.674	4	1.737	2
Kultur, forlystelser og sport	3.241	7	3.709	5
Detailhandel	**7.563**	**17**	**13.248**	**17**
Heraf:				
Føde- og drikkevarer samt tobak	396	1	1.114	1
Andre	7.167	16	12.134	15
Andre brancher	**9.397**	**21**	**35.421**	**45**
Heraf:				
Ejendomsmæglere, bolig- og husleje[1]	2.603	6	9.429	12
Erhvervsservice[2]	1.014	2	6.021	8
Andre	5.779	13	19.971	25

Noter: [1]Branchen producerer bl.a. turisme*produktet* "biludlejning", der indgår i produktkategorien "lokal transport". [2]Branchen producerer bl.a. turisme*produktet* "udlejning af sommerhuse", der indgår i produktkategorien "overnatning".

Tabel 2.2.2 viser, at der sker en branchemæssig spredning af turismens effekter via de indirekte og inducerede effekter, når "turismevirksomheder" foretager indkøb og aflønning af arbejdskraft mv. Disse effekter medfører også en geografisk spredning.

Tabel 2.2.3 viser den samlede værditilvækst på regionalt niveau.[10] Det fremgår, at turismen skabte mest værditilvækst i Region Hovedstaden efterfulgt af Region Syddanmark.

Mens turismens samlede værditilvækst stod for 4,2 pct. af landets bruttoværditilvækst, var der nogen forskel regionerne imellem. Turismen fyldte relativt mest i Region Nordjylland og Region Sjælland med en andel på hhv. 6,0 pct. og 4,7 pct. Turismen fyldte relativt mindst i Region Midtjylland og Region Hovedstaden med hhv. 3,5 pct. og 4,0 pct.

[10] Værditilvæksten i en region er summen af effekter fra egen turisme, som forbliver i regionen (intra-effekt), og den effekt, som regionen modtager fra andre regioners turisme (inter-effekt). Bemærk, at turismen i en given region ikke kun skaber beskæftigelse i samme region, men også i andre regioner via spredningen af de samlede afledte effekter. Det betyder, at man ikke entydigt kan sætte turismeforbruget i en region i forhold til dens værditilvækst.

Tabel 2.2.3 Turismens værditilvækst med afledte effekter fordelt på regioner i 2017			
	Samlede effekter på værditilvækst	Fordeling	Andel af regionens værditilvækst
	Mio. kr.	Pct.	Pct.
I alt	**78.890**	**100**	**4,2**
Heraf			
Region Hovedstaden	30.948	39	4,0
Region Syddanmark	15.826	20	4,4
Region Midtjylland	13.417	17	3,5
Region Nordjylland	9.902	13	6,0
Region Sjælland	8.796	11	4,7

Note: De samlede turismeafledte effekter på værditilvæksten indeholder både direkte, indirekte og inducerede effekter.

2.3 Beskæftigelse

Turismeforbrugets direkte effekt på jobskabelsen svarede i 2017 til 111.800 fuldtidsbeskæftigede. Man skal være opmærksom på, at dette tal ikke afspejler det faktiske antal beskæftigede indenfor turismeerhverv, men er en modelberegning[11] af, hvor meget beskæftigelse turismeforbruget skaber. Beregningerne viser, at turismen skaber job i mange andre erhverv end de typiske turismeerhverv. Tabel 2.3.1 viser, at 72 pct. af den direkte jobskabelse skete i turismeerhvervene, hvor der især blev skabt arbejdspladser indenfor restaurations-, overnatnings- og transportbranchen. Udenfor de typiske turismeerhverv blev der især skabt job indenfor detailhandlen (19 pct. af den direkte beskæftigelseseffekt).

Tabel 2.3.1 Turismens beskæftigelse med afledte effekter fordelt på branchegrupper i 2017				
	Direkte effekter Fuldtids-beskæftigede	Fordeling Pct.	Samlede effekter Fuldtids-beskæftigede	Fordeling Pct.
I alt	**111.781**	**100**	**160.961**	**100**
Turismeerhverv	**80.303**	**72**	**87.677**	**54**
Heraf:				
Overnatningssteder	15.828	14	16.356	10
Restauranter og værtshuse	41.481	37	45.679	28
Transportvirksomheder	12.656	11	14.205	9
Rejseservice	3.480	3	3.610	2
Kultur, forlystelser og sport	6.859	6	7.826	5
Detailhandel	**21.703**	**19**	**33.021**	**21**
Heraf:				
Føde- og drikkevarer samt tobak	566	1	1.598	1
Andre	21.137	19	31.423	20
Andre brancher	**9.775**	**9**	**40.262**	**25**
Heraf:				
Ejendomsmæglere, bolig- og husleje	335	0	1.438	1
Erhvervsservice	940	1	10.241	6
Andre	8.501	8	28.584	18

[11] Jf. kapitel 4.1 om LINE-modellen.

Medregnes de afledte effekter af turismeaktiviteten, skabte turismeforbruget i alt 161.000 fuldtidsjobs svarende til 5,5 pct. af den samlede beskæftigelse i Danmark.

Knap 88.000 job (54 pct. af den samlede beskæftigelseseffekt) blev skabt i turismeerhvervene. Derudover skabte turismen 33.000 job i detailhandlen (21 pct.), og 40.000 job i "andre brancher".

Forskellen mellem de direkte og afledte effekter illustrerer spredningen af turismeeffekterne, jf. tabel 2.3.1.

Tabel 2.3.2 viser den samlede turismebeskæftigelse på regionalt niveau.[12] Her fremgår det, at den største del af beskæftigelseseffekten skete i Region Hovedstaden, hvor turismen skabte 60.000 job (38 pct. af turismens samlede beskæftigelseseffekt), efterfulgt af Region Syddanmark med 32.000 job (20 pct.) og Region Midtjylland med 29.000 job (18 pct.).

I forhold til regionens samlede beskæftigelse fyldte den turismeskabte beskæftigelse mest i Region Nordjylland (7,4 pct.), Region Hovedstaden (5,7 pct.) og Region Sjælland. Den fyldte mindst i Region Midtjylland (4,4 pct.).

Tabel 2.3.2 Turismens beskæftigelse med afledte effekter fordelt på regioner i 2017

	Samlede effekter Fuldtidsbeskæftigede	Fordeling Pct.	Andel af regionens beskæftigelse Pct.
I alt	**160.961**	**100**	**5,5**
Heraf			
Region Hovedstaden	60.416	38	5,7
Region Syddanmark	32.309	20	5,5
Region Midtjylland	28.883	18	4,4
Region Nordjylland	21.007	13	7,4
Region Sjælland	18.346	11	5,7

Note: De samlede turismeafledte beskæftigelseseffekter indeholder både direkte, indirekte og inducerede effekter.

[12] Beskæftigelseseffekten i en given region er summen af effekter fra egen turisme, som forbliver i regionen (intra-effekt) og den effekt, regionen modtager fra andre regioners turisme (inter-effekt). Bemærk, at turismen i en given region ikke kun skaber beskæftigelse i samme region, men også i andre regioner via spredningen af de samlede afledte effekter. Beskæftigelsen opgøres på arbejdssted og ikke bopæl.

Turismen skabte beskæftigelse i hele landet. Figur 2.3.1 viser den samlede beskæftigelseseffekt fordelt på kommuner.[13] Den gennemsnitlige beskæftigelseseffekt pr. kommune var på godt 1.600 fuldtidsjob, men der var stor variation omkring dette gennemsnit.

Figur 2.3.1 Turismens beskæftigelse med afledte effekter i kommunerne i 2017

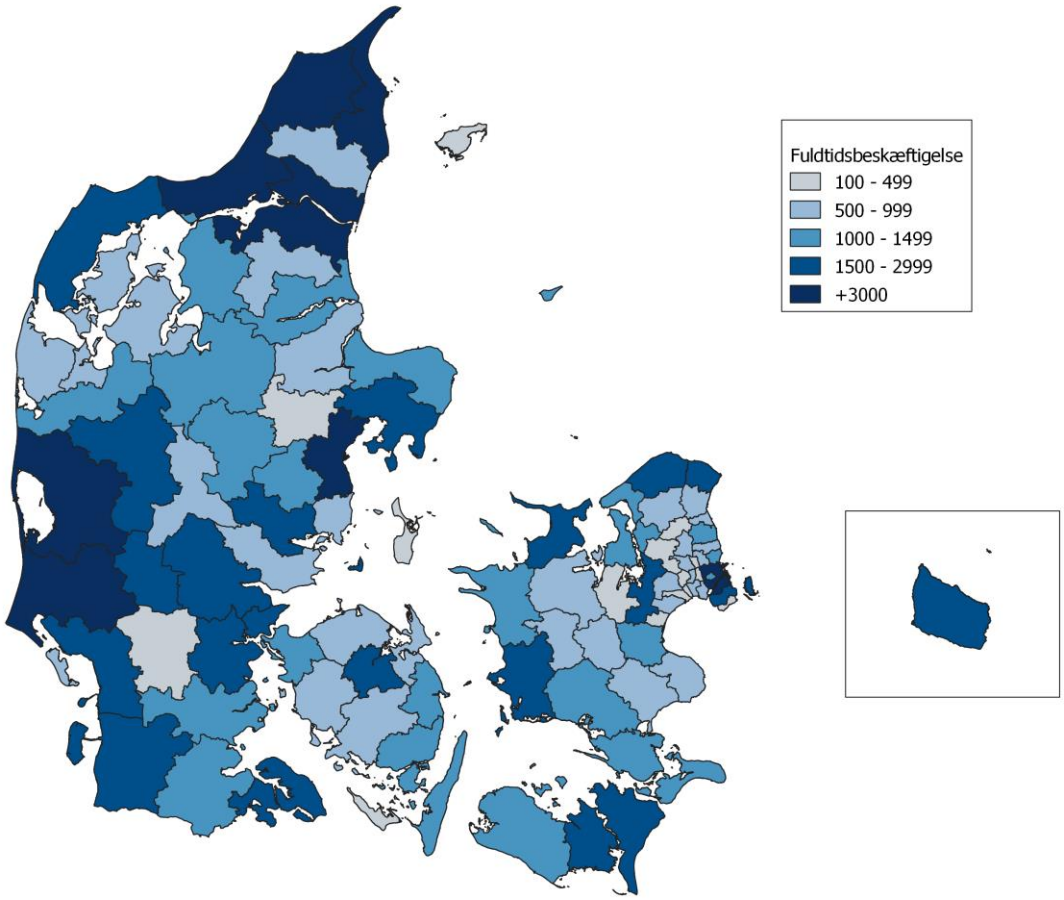

Note: Opgjort som de samlede turismeafledte beskæftigelseseffekter, der indeholder både direkte, indirekte og inducerede effekter.

[13] Beskæftigelseseffekten i en given kommune er summen af effekter fra egen turisme, som forbliver i kommunen (intra-effekt) og den effekt, kommunen modtager fra andre kommuners turisme (inter-effekt). Bemærk, at turismen i en given kommune ikke kun skaber beskæftigelse i samme kommune, men også i andre kommuner via spredningen af de samlede afledte effekter. Beskæftigelsen opgøres på arbejdssted og ikke bopæl.

Figur 2.3.2 viser beskæftigelsesandele i kommunerne. Beskæftigelsesandelene viser, hvor stor en effekt turismen har på den samlede beskæftigelse i kommunen. Af kortet fremgår det, at turismen især har stor betydning for beskæftigelsen i små ø-kommuner som Fanø, Læsø, Samsø, Langeland, Ærø og Bornholm.

Figur 2.3.2 Beskæftigelsesandele i kommunerne i 2017

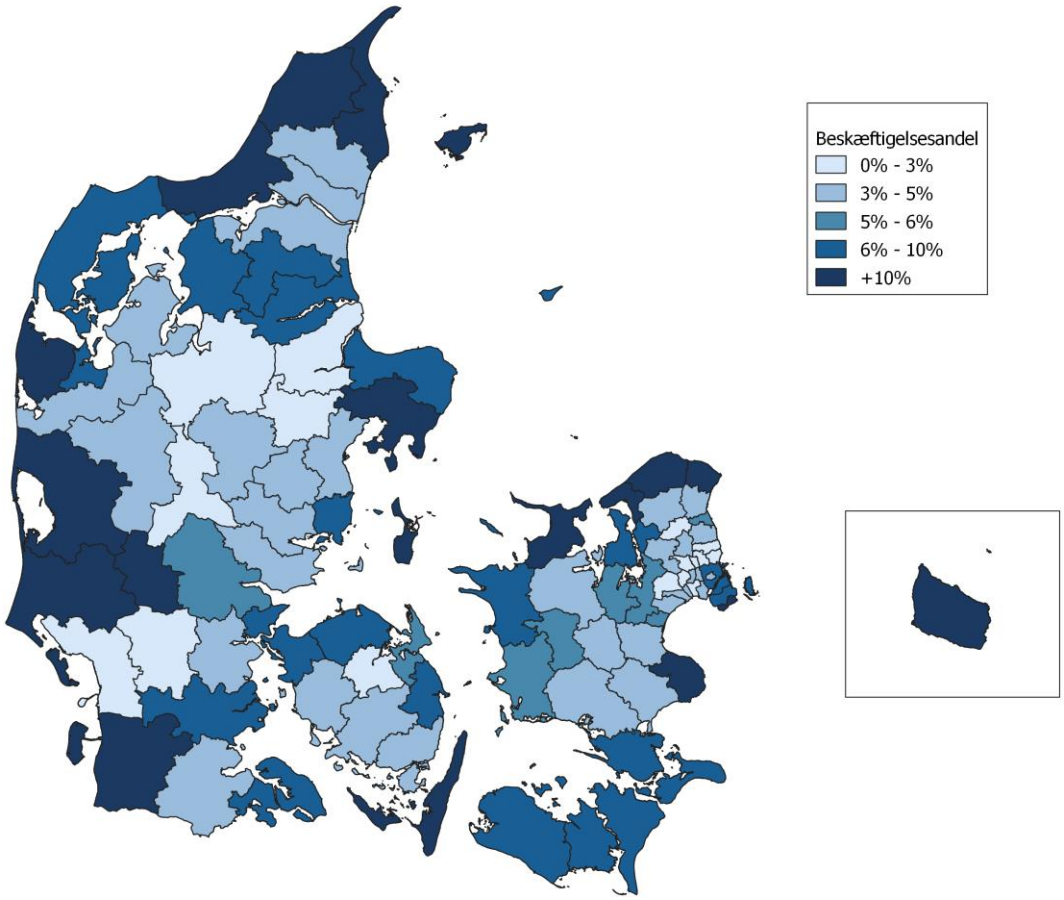

Note: Opgjort som de samlede turismeafledte beskæftigelseseffekter, der indeholder både direkte, indirekte og inducerede effekter.

2.4 Skatteindtægter

Når turister bruger penge, skaber de et skattegrundlag[14] for den offentlige sektor. Provenuet kommer fra moms og afgifter ved det direkte salg til turisterne, og via de personskatter, som de ansatte i turismeskabte job betaler til stat, region, kommune og kirke. Desuden bidrager virksomhederne via selskabsskatter.

Turismeforbruget genererede et samlet provenu på 45,6 mia. kr. i skatter og afgifter, svarende til 5,6 pct. af det samlede provenu fra disse skatter og afgifter i Danmark i 2017.

Med 22,1 mia. kr. stod momsindtægterne for den største del af skatteprovenuet fra turismen (49 pct. af de samlede indtægter). Herefter fulgte kommuneskatter med 8,1 mia. kr. (18 pct.) samt vare- og punktafgifter med 7,7 mia. kr. (17 pct.). Figur 2.4.1 viser turismens samlede effekt på skatter og afgifter.

Figur 2.4.1 Fordeling af skatter og afgifter afledt af turismen i 2017

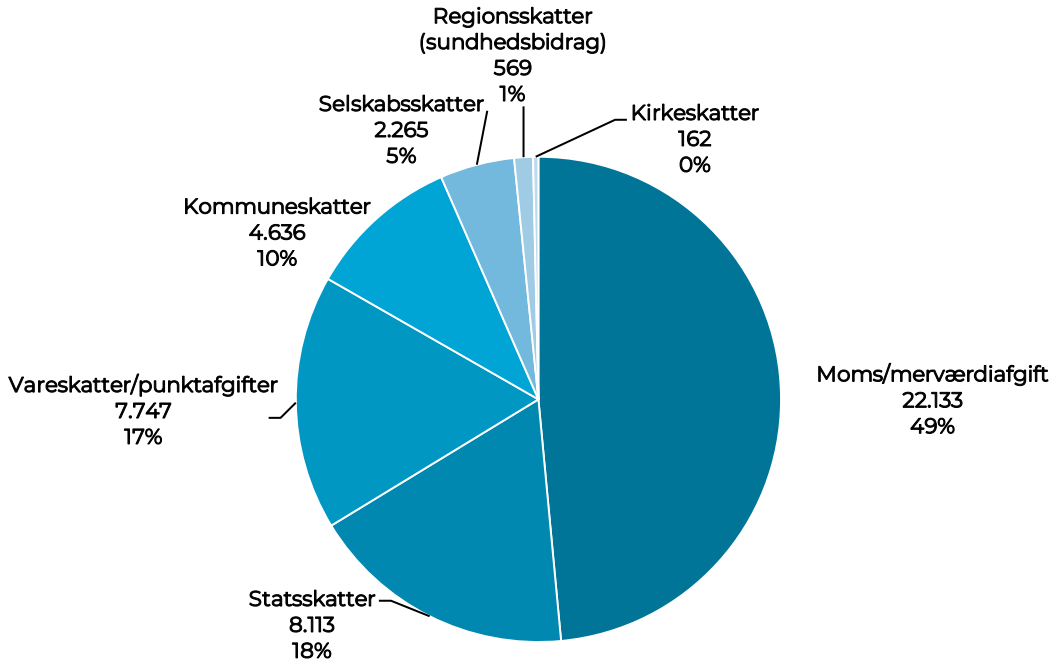

[14] Skatterne inkluderer ikke grundskyld og ejendomsskatter i denne rapport.

Kapitel 3

Bag om rapporten

3. Bag om rapporten

Formålet med "Turismens økonomiske betydning 2017" er at beregne det samlede turismeforbrug i Danmark samt afdække, hvilke samfundsøkonomiske effekter i form af bl.a. beskæftigelse, som forbruget forårsager. I dette kapitel gennemgås metoderne mere detaljeret, og der redegøres for brugen af datakilder, usikkerheder mv.

Rapporten følger de internationale standarder for et turismesatellitregnskab (TSA) til belysning af turismeforbruget, og anvender den økonomiske model LINE til beregning af de samfundsmæssige effekter.[15]

Figuren neden for giver et overblik over, hvilke nøgletal rapporten frembringer på grundlag af hhv. turismesatellitregnskabet og LINE-modellen.

3.1 Døgnforbrug og overnatninger er centrale tal for turismens økonomiske betydning

Døgnforbruget og overnatningstallene danner basis for beregning af det samlede turismeforbrug, men der sker en yderligere bearbejdning af data i forbindelse med udarbejdelse af satellitregnskabet.

1. VisitDenmark indhenter detaljerede data om døgnforbrug og overnatninger, der sendes til Center for Regional- og Turismeforskning, CRT.
2. På baggrund af data fra nationalregnskabet estimerer CRT det turismeforbrug, der ikke dækkes af VisitDenmarks turistundersøgelser.[16]
3. CRT konsoliderer VisitDenmarks resultater med nationalregnskabet[17] og fordeler turismeforbruget på produkter i overensstemmelse med klassifikationen for TSA.

Disse trin betyder, at VisitDenmarks estimat af turismeforbruget, baseret på de oprindelige data for døgnforbrug og overnatninger, ikke er helt identisk med forbruget i det, af CRT, beregnede satellitregnskab.

[15] Både det regionale turismesatellitregnskab og turismemodulet i LINE er udviklet for VisitDenmark af Center for Regional- og Turismeforskning (CRT) ved seniorforsker, ph.d. Jie Zhang og professor Bjarne Madsen.
[16] Det vedrører forbrug til rejsebureauer, rejsearrangører og turistbureauer i forbindelse med billetter, transport og pakkerejser i Danmark.
[17] Eksempelvis overestimerer Turistundersøgelsen forbruget på overnatningsproduktet hoteller i forhold til nationalregnskabets opgørelse. Derfor nedskaleres VisitDenmarks resultater, så de er i overensstemmelse med nationalregnskabets niveau.

3.1.1 VisitDenmarks beregning af døgnforbrug

Beregningen af døgnforbrug bygger primært på VisitDenmarks Turistundersøgelse 2017, hvor der spørges ind til 15 forbrugskomponenter. I Turistundersøgelsen blev der foretaget ca. 14.000 personlige interview med turister på hoteller, feriecentre, campingpladser, vandrerhjem, i lejede feriehuse og lystbådehavne. Af disse var 9.700 med udenlandske turister. Interviewstederne blev udtrukket af Danmarks Statistik, og undersøgelsen er repræsentativ for turismen i Danmark på de fem overnatningsformer. I Turistundersøgelsen svarer turisterne på, hvor mange penge de bruger, og på hvad. En samlet oversigt over kilder til døgnforbrug kan ses i appendiks 13.

Turistundersøgelsen bruges til at beregne døgnforbrug på overnatningsformerne hotel-forretning, hotel-ferie, camping, vandrerhjem, lejet feriehus og lystbådehavn. For hver overnatningsform beregnes døgnforbruget på nationalitet og region. VisitDenmark har dog sat som krav, at der skal være mindst 20 interview, før et døgnforbrug kan accepteres. Dette betyder, at beregning af døgnforbrug på hver overnatningsform sker trinvis på følgende måde:

1. Først beregnes et døgnforbrug for hver region for hver nationalitet. Er der 20 interview inden for regionen for den enkelte nationalitet, beregnes et døgnforbrug.
2. Hvis kravet om 20 observationer ikke er opfyldt i en bestemt region, deles Danmark op i Region Hovedstaden og "resten af landet". Hvis der er 20 eller flere interview på nationaliteten i "resten af landet", bliver turisterne tildelt et "uden for Region Hovedstaden" døgnforbrug.
3. Hvis der stadig eksisterer kombinationer af overnatningsformer og nationaliteter, der ikke har fået tildelt et døgnforbrug, beregnes dette på hele landet. Hvis der er 20 interview på hele landet, bruges dette landsgennemsnit på de regioner, som mangler et døgnbrug.
4. Er der ikke 20 interview på landsplan, bliver døgnforbruget for nationaliteten gennemsnittet for verdensdelen eller udlandet i alt på overnatningsformen, hvis reglen om de 20 interview stadig ikke er opfyldt.

Overstående metode er brugt i TSA-sammenhænge, og disse døgnforbrug bruges for hver overnatningsform og nationalitet. Appendiks 7 viser døgnforbruget. Tabellen viser kun døgnforbrug for kombinationer med 20 observationer i hver celle fra Turistundersøgelsen. I praksis er de blanke felter i tabellen udfyldt med det gennemsnitlige udenlandske døgnforbrug for en given overnatningsform i en given region som nævnt ovenfor.

3.1.2 Supplement til døgnforbrug for erhvervsturisme

For nogle typer erhvervsturister fanger turistundersøgelsens døgnforbrug ikke det samlede forbrug præcist, da en del betales af arbejdsgiver før eller efter rejsen. Det gælder f.eks. kongres- og konferencegæster, messedeltagere, faglige studierejsende og belønningsrejsende. VisitDenmark estimerer dette ekstra forbrug, - det såkaldte MICE-tillæg[18] - og lægger det oveni døgnforbruget. MICE-tillægget er forskelligt for de forskellige typer af formål med erhvervsrejsen og tillægges ca. halvdelen af erhvervsovernatningerne. Tillægget afspejler således mødespecifikke udgiftsposter, som arrangørerne har haft i forbindelse med mødet. MICE-tillægget udgør i gennemsnit ca. en femtedel af det samlede døgnforbrug for forretningsgæster på hotel.

[18] MICE står for meetings, incentives, conventions, exhibitions, og afspejler den del af erhvervsturismen, der vedrører møder.

3.2 Beskrivelse af turismesatellitregnskabet

Analyserne af turismeforbruget i denne rapport er udarbejdet i henhold til retningslinjerne for turismesatellitregnskaber, der knytter turismen til nationalregnskabet.

Det danske turismesatellitregnskab følger de internationale anbefalinger til turismesatellitregnskaber fra UNWTO (verdensturismeorganisationen), OECD og Eurostat, og opfylder kriterierne for et regionalt turismesatellitregnskab (RTSA). Det officielle turismesatellitregnskab indeholder en række tabeller, hvoraf flere indgår i denne rapport. Tabel 3.2.1 viser de tabeller, der indgår. Tabel 1-6 er de vigtigste.

Tabel 3.2.1. Officielle tabeller i et turismesatellitregnskab

Tabel	Beskrivelse	Note	Indgår i dansk RTSA
1	Indgående turisme (udlændinge i Danmark)	En del af den samlede efterspørgsel – en del af eksporten	Ja
2	Indenlandsk turisme (danskere i Danmark)	En del af danskernes private forbrug	Ja
3	Udgående turisme (danskere i udlandet)	Ikke knyttet til andre TSA-tabeller – en del af importen	Delvist
4	Internt turismeforbrug	Sammenlægning af tabel 1 og 2 og tilføjelse af indenlandske forretningsrejser	Ja
5	Produktion af turismevarer	F.eks. produkter og serviceydelser af turismespecifikke brancher, men også andre	Ja
6	Internt udbud og turismeforbrug pr. produkt	Sammenlægning af tabel 4 og 5	Ja
7	Beskæftigelse	Antal beskæftigede i turismespecifikke brancher – dvs. set fra udbudssiden	Ja
8	Investeringer	Investeringer i turismespecifik fast realkapital - f.eks. hoteller, restauranter m.v.	Nej
9	Offentligt turismeforbrug	Offentligt forbrug til turismespecifikke formål – f.eks. markedsføring, turistinformation, markedsresearch o. lign.	Nej
10	Ikke-monetære indikatorer	Antal ankomster, overnatninger, og overnatningssteder	Ja

Resultaterne fra turismesatellitregnskabet opstillet på denne måde kan ses i appendiks 11.

3.2.1 Turismesatellitregnskabet kombinerer og konsoliderer data om efterspørgsel og udbud

Ideen med turismesatellitregnskabet er at sørge for, at resultaterne er i overensstemmelse med de officielle tal for et lands økonomi, som findes i nationalregnskabet. Man sammenholder oplysninger om turisternes efterspørgsel med tal for udbud og efterspørgsel i dansk økonomi. I de tilfælde, hvor der er uoverensstemmelse, "vinder" nationalregnskabets data. F.eks. må turisternes totale forbrug på hoteller, der af VisitDenmark beregnes ved at gange hoteldøgnforbruget med antallet af overnatninger på hoteller, ikke overstige nationalregnskabets opgørelse af det samlede forbrug på hotellerne. I så fald må det beregnede døgnforbrug være for højt og vil blive nedjusteret.

3.2.2 Efterspørgselssiden

På efterspørgselssiden beregner man turismeforbruget set fra turistens side. Dette gøres ved at gange antallet af overnatninger med et gennemsnitligt døgnforbrug. Denne rapport arbejder med 15 typer forskellige overnatningsformer: Hotel (opdelt på forretning og ferie), camping, vandrerhjem, feriehus (opdelt på lejet, lånt og eget), feriecenter, lystbådehavn, festival, krydstogt, bondegård, deleøkonomiske overnatningsformer, overnatning hos familie/venner og endagsturisme (hvert endagsbesøg tæller som et døgn og dermed én overnatning).

I appendiks 12 og 13 findes en oversigt over hvilket datagrundlag, der ligger til grund for oplysningerne på efterspørgselssiden (overnatninger og døgnforbrug) for de forskellige overnatningsformer. Oversigten angiver endvidere graden af usikkerhed for hver overnatningsform.

Overnatningerne kommer fra en række forskellige kilder. De kommercielle overnatningsformer er bedst belyst, idet de i vidt omfang er omfattet af Danmarks Statistiks overnatningsstatistik. Oplysninger stammer fra forskellige kilder.

Opgørelsen af dansk endagsturisme kræver en præcis afgrænsning af, hvordan denne turismeform afgrænses, da definitionen heraf har meget stor betydning for omfanget af endagsturismen. Metoden beskrives kort nedenfor. Kilden til dansk endagsturisme - både ferie- og forretningsrelateret - er DTU's Transportvaneundersøgelse. Endagsrejser er kategoriserede som enten ferie- eller forretningsrelaterede på baggrund af undersøgelsens opdeling efter rejseformål. DTU's undersøgelse er en stikprøve, og for visse kommuner er der et begrænset antal interviews pr. år – særligt for forretningsrejsende på kommuneniveau. For at sikre soliditet i analysen bruges derfor et femårigt glidende gennemsnit for forretningsrejser. For ferierejser er årets overordnede niveau kommunalfordelt ud fra et otteårigt glidende gennemsnit. Antallet af endagsbesøg opdateres hvert år. Samlet svarer antallet af endags-ferieture til, at hver dansker i gennemsnit tog 8,5 af disse om året. Definitionen af turisme er, at man opholder sig uden for sit normale miljø. I VisitDenmarks beregning af dansk endagsturisme betyder det, at kun endagsrejser udenfor turistens bopælskommunen indgår. Dog er det for endagsturisme besluttet, at frederiksbergborgere, der tager til Københavns Kommune, ikke er turister og vice versa. Desuden er endagsbesøg defineret som minimum 3 timers varighed inklusive transport, og med minimum 1 times ophold på destinationen.

Døgnforbruget er i overvejende grad indsamlet ved hjælp af VisitDenmarks Turistundersøgelse i 2017. Der spørges i undersøgelsen til forbruget på en række forbrugskomponenter, og vha. disse oplysninger kan man danne sig et billede af, på hvilke varer og i hvilke brancher turisterne lægger deres penge. Idet der spørges til økonomisk rejsegruppe og opholdslængde kan forbruget fordeles ud på personligt forbrug pr. døgn i overensstemmelse med overnatningsstatistikken.

3.2.3 Udbudssiden

Oplysningerne fra udbudssiden – dvs. fra virksomhedernes side – stammer primært fra nationalregnskabet. De anvendte oplysninger om turismeudbuddet kategoriseres i satellitregnskabet i tre hovedkategorier: (1) turismeprodukter, (2) turismerelaterede produkter (detailhandel o. lign.) og (3) "andet".

I appendiks 14 findes en oversigt over, hvilke produkter og brancher der regnes som hhv. "turisme" og "turismerelaterede".

I nationalregnskabet udarbejdes en række såkaldte input/output-tabeller, der beskriver det økonomiske kredsløb i Danmark – dvs. hvordan penge og ressourcer bevæger sig rundt mellem brancher, det private og offentlige erhvervsliv mv. Den regionale og kommunale nedbrydning af nationalregnskabstal, beskæftigelsestal mv. i turismesatellitregnskabet sker på basis af CRT's samfundsøkonomiske model, SAM-K, bl.a. med input fra Danmarks Statistik.

3.3 Ændringer i data og metode siden sidste rapport

3.3.1 Dataændringer og nye resultater i forhold til rapporten om turismens økonomiske betydning 2016

I forhold til "Turismens økonomiske betydning 2016" er der sket nogle ændringer i metode og data, der gør, at man ikke kan sammenligne resultaterne fra denne rapport, og at det ikke giver mening at lave tidsserier. Dette er årsagen til, at nærværende rapport kun dækker året 2017.

De største ændringer skyldes opdaterede døgnforbrug fra Turistundersøgelsen, tilføjelse af turismeforbrug fra turister, der overnatter via deleøkonomiske platforme samt opdaterede tal for det såkaldte MICE-tillæg. Desuden er der en metodeændring i opgørelsen af forbruget i forbindelse med langdistancetransport. Ændringerne er kort beskrevet i det følgende (jf. 3.3.2 til 3.3.5).

3.3.2 Opdaterede døgnforbrug for centrale overnatningsformer

Den vigtigste ændring i forhold til sidste års rapport er, at VisitDenmark har implementeret døgnforbrug fra Turistundersøgelsen 2017. I de seneste to rapporter om turismens økonomiske betydning i 2015 og 2016 er døgnforbruget beregnet ved at inflationsfremskrive døgnforbruget fra den forrige turistundersøgelse i 2014. Døgnforbruget i 2017 er indsamlet på kommercielle overnatningssteder, som dækker hoteller (ferie og forretning), feriecentre, campingpladser, vandrerhjem, lejede feriehuse og lystbådehavne.

De nye døgnforbrug i 2017 ligger generelt på et markant højere niveau end i 2014, idet turisterne på samtlige kommercielle overnatningsformer overordnet bruger flere penge end i 2014. Forbruget er steget mest hos feriehus-, hotel- og campingturister, bl.a. fordi tyskere, nordmænd, amerikanere og danskerne har øget deres forbrug pænt. Det er især forbruget på mad og drikke, spisesteder, overnatning, transport og benzin, der er steget. Også lystsejleres døgnforbrug er steget betragteligt siden 2008, hvor de sidst blev spurgt.

3.3.3 Turister der anvender deleøkonomiske overnatningsformer

For første gang er forbruget fra turister, der overnatter via deleøkonomiske overnatningsformer medregnet i det samlede turismeforbrug. Dette har blandt andet kunne lade sig gøre grundet en dataaftale med Airbnb, der årligt sender månedlige ankomster og gennemsnitlige opholdslængder for danskere og 10 andre nationaliteter til VisitDenmark.

Metoden til udregning af forbruget fra deleøkonomiske overnatninger er udviklet i samråd med metodeudvalget under Det Nationale Turismeforum

VisitDenmark estimerer antallet af deleøkonomiske overnatninger på baggrund af oplysninger om ankomster og opholdslængde. Til beregning af døgnforbrug anvendes et beløb svarende til gennemsnittet for vandrerhjems- og hotelgæster (ferie). Dette døgnforbrug ligger gennemsnitligt på niveau med et døgnforbrug, som Airbnb i en egen undersøgelse tidligere har meldt ud. VisitDenmarks udregning sker dog på mere detaljeret niveau, idet der jf. døgnforbrugsafsnittet skelnes mellem regioner og nationaliteter for at fange variation i forbrugsmønster.

VisitDenmark korrigerer forbruget til overnatning, for at tage højde for, at en del af dette beløb ikke forbruges i Danmark, men i udlandet (som såkaldt lækage jf. 3.4). Konkret fratrækkes 15 pct. af overnatningsforbruget. Denne andel er fastsat af VisitDenmark og CRT på baggrund af Airbnb's takster for værtsservice- og gæsteservicegebyr[19]. Fordi forbruget til overnatning sker i private hjem, og ikke på kommercielle overnatningssteder betyder det, at der ikke afledes direkte samfundsøkonomiske effekter (direkte beskæftigelse og værditilvækst) som følge af dette forbrug. På den måde ligner overnatningsformen feriehusudlejning. Dette gælder dog kun forbruget til overnatning, men ikke for den øvrige del af turismeforbruget, som antages brugt på restauranter, transport, shopping etc. med samme forbrugsmønster som hotel- og vandrehjemgæster.

VisitDenmark anvender og bearbejder indtil videre data fra de deleøkonomiske platforme (herunder data fra Airbnb) i sin nuværende form, men er opmærksom på evt. muligheder for officiel statistik, hvilket vil være at foretrække. Danmarks Statistik arbejder sideløbende på at få de deleøkonomiske platforme til officielt at indberette til overnatningsstatistikken. Det vurderes dog ikke sandsynligt, at der inden for de næste par år kommer officielle tal, der kan opgøre omfanget deleøkonomiske overnatninger i Danmark.

3.3.4 Opdaterede MICE-tillæg

VisitDenmark har i en årrække anvendt en procedure med at supplere turistundersøgelsens døgnforbrug med et såkaldt "MICE-tillæg" i analyser af erhvervsturismens økonomiske betydning. MICE-tillægget, der ikke har ikke været opdateret i en del år, er opdateret i forbindelse med døgnforbrugsberegningerne for 2017.

Opdateringen skete i forbindelse med opgørelsen af mødeturismens økonomiske betydning i Danmark i 2017, hvor VisitDenmark indhentede oplysninger om mødeplanlæggernes udgifter i Danmark. Nogle af disse udgifter afspejler forbrug, som ikke indgår i de overnattende turisters døgnforbrug fra Turistundersøgelsen (jf. 3.1.2). På baggrund af undersøgelsen blandt mødeplanlæggerne blev dette mødeforbrug lagt til som supplement til døgnforbruget i Turistundersøgelsen.

[19] https://www.airbnb.dk/help/article/1857/what-is-the-airbnb-service-fee

3.3.5 Ny metode til udregning af forbrug på langdistancetransport

Turismeforbrug på langdistancetransport i Danmark, dvs. indenrigsflyvninger, tog, færge, biludlejning og betaling for bro/tunnel, udregnes nu fra efterspørgselssiden vha. oplysninger fra Turistundersøgelsen. Der spørges bl.a. til om turisten har besøgt andre områder af landet under opholdet. Tidligere blev dette forbrug estimeret af CRT baseret på nationalregnskabets opgørelse af udbuddet af disse transportprodukter.

Den nye metode bruges for at imødekomme ønsket om større gennemsigtighed, og for bedre at kunne afstemme det udenlandske forbrug i Turismens økonomiske betydning med indtægterne på betalingsbalancens rejsepost, som VisitDenmark leverer månedlige estimater til. Fordelingsnøglen mellem forskellige transportkategorier er uændret i forhold til sidste års beregning, og kan findes i CRT's udgivelse "Documentation on Regional Tourism Satellite Accounts in Denmark".

Turisternes forbrug på rejsebureauer, rejsearrangører og turistbureauer i forbindelse med billetter, transport og ture i Danmark mm. estimeres fortsat af CRT via udbudstallene i nationalregnskabet.

3.3.6 Nedjusterede krydstogtsforbrug

Det gennemsnitlige forbrug er opdateret med Cruise Copenhagen's Impact Study 2016, og er fremskrevet med prisudvikling til 2017 på komponentniveau. Tidligere anvendte tal er fra Cruisenetværkets passagerundersøgelse fra 2014, der ved en fejl viste sig at indeholde et overvurderet forbrug fra turn around gæster. Turn around gæster er de, som stiger af eller på skibet i København, og som ofte har overnatning i byen.

For at undgå dobbelttælling i forhold til overnatningsstatistikken medregner VisitDenmark kun de turn around gæster, der ikke overnatter i København. Denne andel udgjorde i 2016 undersøgelsen 10 pct. af turn around gæsterne. Tidligere blev en andel på 15 pct. benyttet. Desuden oplyses der i undersøgelsen, at 95 pct. gæsterne i København går i land, mens 92 pct. går i land i andre havne. Tidligere blev der antaget et forbrug i byen for samtlige passagerer. Sammen med den større andel af krydstogtspassagererne, der overnatter i København og allerede tælles, fås derfor alt i alt et lavere antal krydstogtsgæster bag beregningerne end ved sidste års opgørelse.

Udover, at turn around passagerer med overnatning i København ikke tælles med i VisitDenmarks opgørelse i krydstogtskategorien, tælles heller ikke skibspersonale med til forskel fra Wonderful Copenhagen og Cruisenetværkets opgørelse. For den fulde effekt af krydstogtsturismen henvises derfor til Wonderful Copenhagens opgørelser.

3.3.7 Usikkerhed i forbindelse med de turismeøkonomiske beregninger

De største usikkerheder er knyttet til opgørelsen af turismeeffekter på lokalt niveau, idet en stor del af oplysningerne fra såvel efterspørgsels- som udbudssiden ikke er lokalt fordelte.[20]

En række usikkerheder er indbygget i data, ligesom der kontinuerligt sker forbedringer af de metodikker, der anvendes. Desuden arbejder LINE-modellen løbende med opdatering af nationalregnskabstidsserier og fremskrivninger for ikke-endelig data af bl.a. antal fuldtidsbeskæftigede og værditilvækst vha. den

[20] At udarbejde et satellitregnskab for turisme samt beregne de afledte effekter af turismen helt ned på kommunalt niveau kræver antagelser, som giver anledning til forbehold. Det danske satellitregnskab på kommuneniveau er en udfordring, idet data fra nationalregnskabet på produktniveau sjældent er opdelt geografisk opdelt. Derfor fordeler CRT og Danmarks Statistik bl.a. omsætningen på kommuner vha. estimeringsmetoder. En af metoderne er at anvende lønsummen på arbejdsstederne til at fordele en branches omsætning.

makroøkonomiske model ADAM. På nuværende tidspunkt er 2015 det seneste endelige referenceår i nationalregnskabet.

En central antagelse bag beregning af forbruget i kommunerne er, at hele turistens forbrug finder sted i den kommune, hvor turisten overnatter (eller slutdestinationen for endagsrejsende). Dette er naturligvis ikke altid korrekt. En følge af den antagelse er, at kommuner med stor tiltrækningskraft på overnattende turister med bopæl i andre kommuner - i kraft af f.eks. attraktioner - alt andet lige undervurderes i opgørelserne.

VisitDenmark og CRT arbejder løbende på at forbedre metoden for at kunne give det mest retvisende billede af turismen. Dette giver ændringer i niveauerne for nøgletallene - især på regionalt og lokalt niveau.

3.3.8 Kategorisering af turismeprodukter

"Teater, bibliotek og andre kulturelle tjenester" kategoriseres nu som et turismekarakteristisk produkt (se evt. afsnit 1.4) under "Kultur og forlystelser", der i forvejen indeholder "Museer, zoo, forlystelsesparker og sport". Før var "Teater, bibliotek og andre kulturelle tjenester" placeret under andre produkter. Om produktet kategoriseres som turismekarakteristisk eller ej afhænger af, hvor stor andel turismen udgør af det samlede udbud. Af denne årsag er eksempelvis forbrug på overnatning via deleøkonomiske tjenester i samme ikke-turismekarakteristiske kategori som udlejning af sommerhuse, under "Boliganvisning, ferieboligudlejning mv."

3.4 Beregning af afledte effekter i LINE-modellen

Turismens afledte effekter er ikke en del af satellitregnskabet. VisitDenmark beregner de afledte effekter vha. LINE-modellen,[21] som bygger på data fra satellitregnskabet. Figur 3.4.1. illustrerer, hvordan og hvor de forskellige effekter opstår.

Figur 3.4.1 Det turismeøkonomiske flow af effekter

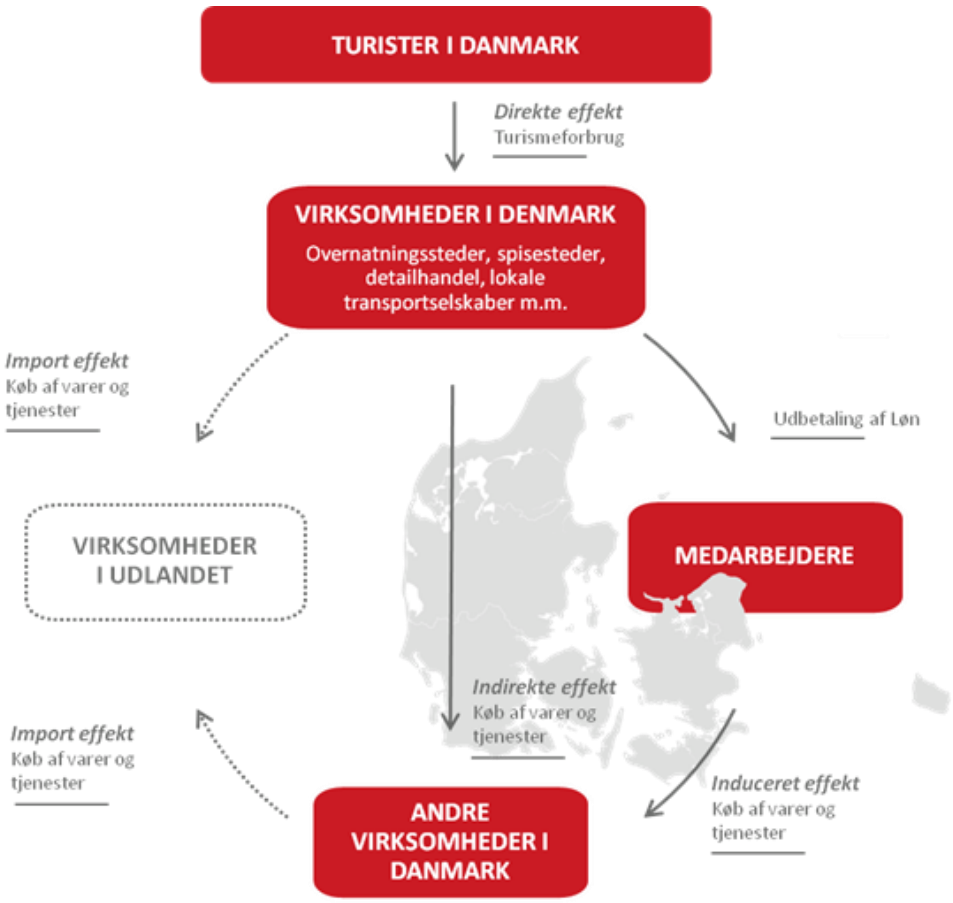

Udgangspunktet er turistens direkte forbrug i forskellige virksomheder. Virksomhederne tilhører en lang række brancher, og i hver branche kan en større eller mindre andel af den samlede omsætning tilskrives turismeforbrug. F.eks. har hoteller en stor del af omsætningen fra turister, mens detailhandlen har en mindre. De virksomheder, som turisten har brugt penge i, køber råvarer og andet i andre virksomheder, som således også påvirkes af det oprindelige turismeforbrug. Dette kaldes den *indirekte effekt*. Desuden udbetaler virksomhederne løn til sine medarbejdere, som anvender en del af denne til forbrug. Dette kaldes den *inducerede effekt*. Endelig er der en del af omsætningen, som bliver anvendt til *import*, og som derfor forsvinder ud af den danske økonomi. På engelsk kaldes dette "leakage" – lækage.

[21] VisitDenmark anvender LINE-modellen, fordi den er kommunalt baseret, og dermed mere anvendelig til analyser på kommunalt og regionalt niveau end andre makroøkonomiske modeller, som f.eks. ADAM-modellen, der er nationalt baseret.

LINE-modellens multiplikatorer

Alle effekterne kan kobles sammen, og den såkaldte tekniske multiplikator kan beregnes:

$$Teknisk\ multiplikator = \frac{Direkte + indirekte + induceret - import}{Direkte}$$

Den tekniske multiplikator viser, hvor meget den direkte effekt bliver ganget op, når den siver ud i økonomien. Til at beregne disse effekter anvendes en økonomisk model[22].

Udover den tekniske turismemultiplikator anvender VisitDenmark såkaldte turismemultiplikatorer, der relaterer turismeomsætningen (mio. kr.) til den turismeafledte beskæftigelse (fuldtidsbeskæftigede), værditilvækst (mio. kr.) og skatteprovenu (mio. kr.). VisitDenmarks turismemultiplikatorer er ikke multiplikatorer i gængs forstand, men forholdstal mellem omsætning og afledte effekter. De opgøres således:

$$Multiplikator = \frac{Samlet\ turismeafledt\ effekt}{Samlet\ turismeforbrug}$$

VisitDenmark anvender bl.a. turismemultiplikatorerne til at analysere, hvordan ændringer i turismeforbruget forplanter sig i samfundet gennem ændringer i jobskabelse, værditilvækst og skatteindtægter.

[22] CRT publicerede i 2016 notatet "En introduktion til multiplikatorer inden for området turisme og dansk praksis på området", der uddyber anvendelsen af multiplikatorer med udgangspunkt i litteraturen på området, og bl.a. analyserer historiske TSA-multiplikatorer. Herudover analyseres, hvilke faktorer, der påvirker størrelsen af turismemultiplikatorer i danske regioner og kommuner. Notatet egner sig til læsere med interesse i analyse af turismeøkonomiske effekter.

Appendiks

4. Bilag

Appendiks 1. Turismen i kommunerne

Turismeforbrug og turismeandel, Region Hovedstaden 2017

	Turismeforbrug					
	I alt	Kommercielle overnat-ningsformer	Ikke-kommercielle overnat-ningsformer	Endags-rejsende	Samlet udbud af varer og tjenester	Turismeandel af samlet udbud
	mio. kr.				mio. kr.	pct.
Hele regionen	**51.223**	**30.689**	**5.367**	**15.167**	**2.113.277**	**2,4**
Albertslund	260	57	78	125	26.384	1,0
Allerød	142	6	37	98	26.197	0,5
Ballerup	570	210	133	227	106.562	0,5
Bornholm	2.647	2.031	497	120	29.273	9,0
Brøndby	387	158	95	134	42.191	0,9
Dragør	205	101	40	64	5.085	4,0
Egedal	285	11	75	200	19.267	1,5
Fredensborg	422	87	59	275	26.399	1,6
Frederiksberg	1.219	739	27	453	63.439	1,9
Frederikssund	839	197	299	343	27.922	3,0
Furesø	345	76	69	201	21.461	1,6
Gentofte	952	369	193	390	118.001	0,8
Gladsaxe	389	36	173	180	113.289	0,3
Glostrup	458	202	61	194	41.432	1,1
Gribskov	1.799	762	647	390	19.936	9,0
Halsnæs	848	265	376	207	19.171	4,4
Helsingør	1.895	818	185	892	35.999	5,3
Herlev	230	57	77	96	30.864	0,7
Hillerød	733	211	81	441	49.481	1,5
Hvidovre	638	256	149	232	49.928	1,3
Høje-Taastrup	558	196	135	228	75.861	0,7
Hørsholm	447	150	38	260	22.985	1,9
Ishøj	221	96	59	66	14.048	1,6
København	31.223	21.875	1.224	8.125	909.655	3,4
Lyngby-Taarbæk	724	264	149	312	73.428	1,0
Rudersdal	776	368	159	249	52.275	1,5
Rødovre	283	100	104	79	23.133	1,2
Tårnby	1.636	985	113	539	61.157	2,7
Vallensbæk	90	5	34	51	8.454	1,1

Note: Kommercielle overnatningsformer: Hotel, camping, vandrerhjem, feriecenter, lystbådehavn, festival, bondegård, krydstogt, lejet feriehus og deleøkonomiske overnatningsformer.
Ikke-kommercielle overnatningsformer: Eget sommerhus, lånt sommerhus, familie/vennebesøg og endagsturisme.

Turismeforbrug og turismeandel, Region Sjælland 2017

	Turismeforbrug					
	I alt	Kommercielle overnat-ningsformer	Ikke-kommercielle overnat-ningsformer	Endags-rejsende	Samlet udbud af varer og tjenester	Turismeandel af samlet udbud
	mio. kr.				mio. kr.	pct.
Hele regionen	**12.834**	**5.523**	**2.636**	**4.675**	**555.125**	**2,3**
Faxe	342	167	64	111	20.555	1,7
Greve	318	65	58	196	29.393	1,1
Guldborgsund	1.533	1.011	275	246	36.185	4,2
Holbæk	544	133	176	234	40.428	1,3
Kalundborg	797	274	264	260	80.269	1,0
Køge	695	222	68	405	45.776	1,5
Lejre	248	72	73	103	13.958	1,8
Lolland	988	617	140	231	28.535	3,5
Næstved	887	288	142	457	43.362	2,0
Odsherred	1.482	546	632	303	20.775	7,1
Ringsted	427	186	62	179	24.925	1,7
Roskilde	1.571	820	103	648	60.886	2,6
Slagelse	1.208	466	230	513	50.708	2,4
Solrød	141	9	36	96	10.059	1,4
Sorø	374	127	56	190	15.068	2,5
Stevns	366	142	69	156	9.053	4,0
Vordingborg	912	378	188	346	25.188	3,6

Note: Kommercielle overnatningsformer: Hotel, camping, vandrerhjem, feriecenter, lystbådehavn, festival, bondegård, krydstogt, lejet feriehus og deleøkonomiske overnatningsformer.
Ikke-kommercielle overnatningsformer: Eget sommerhus, lånt sommerhus, familie/vennebesøg og endagsturisme.

Turismeforbrug og turismeandel, Region Syddanmark 2017

	Turismeforbrug					
	I alt	Kommercielle overnat-ningsformer	Ikke-kommercielle overnat-ningsformer	Endags-rejsende	Samlet udbud af varer og tjenester	Turismeandel af samlet udbud
	mio. kr.				mio. kr.	pct.
Hele regionen	**25.609**	**15.206**	**2.744**	**7.658**	**1.088.976**	**2,4**
Assens	432	198	90	143	26.935	1,6
Billund	1.724	1317	7	401	64.739	2,7
Esbjerg	1.437	722	21	693	150.275	1,0
Fanø	673	591	75	7	2.083	32,3
Fredericia	1.062	398	116	548	72.521	1,5
Faaborg-Midtfyn	510	272	120	119	30.955	1,6
Haderslev	1.131	488	152	491	34.367	3,3
Kerteminde	329	173	77	78	21.164	1,6
Kolding	1.738	843	255	640	93.419	1,9
Langeland	733	636	71	26	9.604	7,6
Middelfart	1.087	547	96	444	31.525	3,4
Nordfyns	488	318	110	60	17.091	2,9
Nyborg	791	369	72	350	19.138	4,1
Odense	2.094	914	344	836	155.121	1,4
Svendborg	782	413	123	246	33.222	2,4
Sønderborg	1.786	998	214	575	68.885	2,6
Tønder	1.754	1264	159	330	34.321	5,1
Varde	3.664	3222	209	233	39.709	9,2
Vejen	199	114	6	79	35.909	0,6
Vejle	2.241	964	276	1.001	89.655	2,5
Ærø	193	151	20	22	3.122	6,2
Aabenraa	761	295	130	335	55.216	1,4

Note: Kommercielle overnatningsformer: Hotel, camping, vandrerhjem, feriecenter, lystbådehavn, festival, bondegård, krydstogt, lejet feriehus og deleøkonomiske overnatningsformer.
Ikke-kommercielle overnatningsformer: Eget sommerhus, lånt sommerhus, familie/vennebesøg og endagsturisme.

Turismeforbrug og turismeandel, Region Midtjylland 2017

	Turismeforbrug					
	I alt	Kommercielle overnatnings-former	Ikke-kommercielle overnat-ningsformer	Endags-rejsende	Samlet udbud af varer og tjenester	Turismeandel af samlet udbud
	mio. kr.				mio. kr.	pct.
Hele regionen	**21.830**	**12.025**	**3.205**	**6.599**	**1.165.071**	**1,9**
Favrskov	168	29	66	73	37.318	0,5
Hedensted	689	339	137	213	37.768	1,8
Herning	1.408	637	115	656	78.739	1,8
Holstebro	960	593	145	222	52.469	1,8
Horsens	1.157	443	181	533	78.317	1,5
Ikast-Brande	334	115	54	165	66.038	0,5
Lemvig	713	528	92	93	24.970	2,9
Norddjurs	1.080	578	229	272	25.397	4,3
Odder	403	213	110	79	11.137	3,6
Randers	618	233	146	239	61.265	1,0
Ringkøbing-Skjern	3.454	2.675	350	429	92.336	3,7
Samsø	224	164	48	12	2.686	8,3
Silkeborg	1.107	565	178	364	65.032	1,7
Skanderborg	693	398	94	200	52.300	1,3
Skive	618	324	163	131	34.118	1,8
Struer	299	133	74	92	14.767	2,0
Syddjurs	1.625	863	412	350	25.440	6,4
Viborg	738	319	100	320	90.934	0,8
Aarhus	5.543	2.876	511	2.156	314.038	1,8

Note: Kommercielle overnatningsformer: Hotel, camping, vandrerhjem, feriecenter, lystbådehavn, festival, bondegård, krydstogt, lejet feriehus og deleøkonomiske overnatningsformer.
Ikke-kommercielle overnatningsformer: Eget sommerhus, lånt sommerhus, familie/vennebesøg og endagsturisme.

Turismeforbrug og turismeandel, Region Nordjylland 2017

	Turismeforbrug					
	I alt	Kommercielle overnatningsformer	Ikke-kommercielle overnat-ningsformer	Endags-rejsende	Samlet udbud af varer og tjenester	Turismeandel af samlet udbud
		mio. kr.			mio. kr.	pct.
Hele regionen	**16.541**	**10.708**	**2.471**	**3.361**	**496.419**	**3,3**
Brønderslev	347	150	88	109	21.828	1,6
Frederikshavn	2.961	2.294	311	356	55.519	5,3
Hjørring	2.524	1.867	375	282	54.797	4,6
Jammerbugt	2.665	1.992	369	303	25.703	10,4
Læsø	155	94	39	22	1.352	11,5
Mariagerfjord	926	538	196	192	39.678	2,3
Morsø	442	343	44	55	15.425	2,9
Rebild	441	157	66	218	19.929	2,2
Thisted	1.304	959	193	153	42.044	3,1
Vesthimmerland	907	463	157	288	30.755	3,0
Aalborg	3.867	1.851	633	1.383	189.389	2,0

Note: Kommercielle overnatningsformer: Hotel, camping, vandrerhjem, feriecenter, lystbådehavn, festival, bondegård, krydstogt, lejet feriehus og deleøkonomiske overnatningsformer.
Ikke-kommercielle overnatningsformer: Eget sommerhus, lånt sommerhus, familie/vennebesøg og endagsturisme.

Appendiks 2. Turismens forretningsområder

Turismeforbrug fordelt på forretningsområde og region 2017

	Turismeforbrug			
	I alt	Kyst- og naturturisme	Storby-turisme	Erhvervs- og mødeturisme
			mio. kr.	
Hele landet	**128.037**	**61.566**	**32.941**	**33.530**
Region Hovedstaden	51.223	9.000	26.387	15.836
Region Sjælland	12.834	10.383	-	2.452
Region Syddanmark	25.609	17.621	1.177	6.811
Region Midtjylland	21.830	12.859	2.785	6.186
Region Nordjylland	16.541	11.704	2.591	2.246

Turismeforbrug fordelt på forretningsområde og overnatningsform 2017

	Turismeforbrug			
	I alt	Kyst- og naturturisme	Storby-turisme	Erhvervs- og mødeturisme
			mio. kr.	
Hele landet	**128.037**	**61.566**	**32.941**	**33.530**
Kommerciel	**74.152**	**35.663**	**19.894**	**18.595**
Hotel - ferie	18.575	6.708	11.867	-
Hotel - forretning	18.595	-	-	18.595
Feriecentre	2.186	2.055	131	-
Camping	7.680	6.202	1.478	-
Vandrerhjem	1.981	694	1.287	-
Lejet feriehus	17.859	17.347	512	-
Lystbåde	771	675	96	-
Deleøkonomiske platforme	5.313	1.121	4.192	-
Festival	813	803	10	-
Bondegårde	125	36	89	-
Krydstogt	254	21	233	-
Ikke-kommerciel	**53.885**	**25.903**	**13.047**	**14.935**
Eget feriehus	6.156	5.690	466	-
Lånt feriehus	1.080	1.028	52	-
Familie/Venner	9.188	5.371	3.817	-
Endagsturister - ferie	22.525	13.813	8.713	-
Endagsturister - forretning	14.935	-	-	14.935

Appendiks 3. Samlede antal overnatninger 2017 (1.000)

	I alt	Danmark	Udlandet i alt	Australien	Belgien og Luxembourg	Brasilien	Canada	Finland	Frankrig	Holland	Indien	Irland	Italien	Japan	Kina	Norge
Alle overnatninger og endagsbes	**194.343**	**121.984**	**72.359**	**118**	**491**	**51**	**425**	**252**	**1.648**	**2.063**	**85**	**66**	**1.196**	**89**	**276**	**8.260**
Alle overnatninger	**121.174**	**66.156**	**55.018**	**118**	**491**	**51**	**425**	**252**	**1.648**	**2.063**	**85**	**66**	**1.196**	**89**	**276**	**6.770**
(1.000)	**57.120**	**27.615**	**29.504**	**103**	**179**	**46**	**83**	**213**	**271**	**1.430**	**81**	**63**	**351**	**86**	**240**	**2.638**
Hotel-ferie	8.997	4.814	4.183	51	62	24	39	97	111	137	42	28	161	49	127	561
Hotel-forretning	7.268	4.357	2.911	30	45	14	29	67	72	103	31	20	109	30	94	337
Feriecentre	3.908	2.688	1.220	1	16	0	1	12	4	218	2	1	4	0	1	370
Camping	10.892	8.097	2.795	2	32	0	2	19	35	300	0	3	22	0	1	311
Vandrerhjem	1.992	910	1.081	17	22	7	12	16	47	40	6	12	55	7	16	64
Lejet feriehus	23.152	6.292	16.860	-	-	-	-	-	-	601	-	-	-	-	-	974
Lystbåde	909	456	453	0	2	-	0	2	2	32	-	-	0	-	-	21
Andre/ældre undersøgelser	**137.223**	**94.369**	**42.854**	**15**	**312**	**5**	**342**	**39**	**1.377**	**633**	**3**	**3**	**845**	**3**	**37**	**5.622**
Deleøkonomiske platforme	3.171	576	2.595	-	-	-	-	-	210	110	-	-	117	-	33	156
Festival	1.051	865	186	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	66
Bondegårde	244	199	45	-	5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	6
Krydstogt	653	6	647	15	9	5	25	1	16	6	3	3	38	3	4	1
Eget sommerhus	24.814	24.814	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Lånt sommerhus	3.915	3.915	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Familie/venner	30.207	8.166	22.041	-	298	-	317	39	1.151	516	-	-	690	-	-	3.903
Endagsturister - ferie	*66.606*	*49.266*	*17.340*	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	*1.490*
Endagsturister - forretning	*6.562*	*6.562*	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

	Polen	Portugal	Rusland	Schweiz	Spanien	Storbri-tannien	Sverige	Sydkorea	Tyskland	USA	Østrig	Østeuropa i øvrigt	Europa i øvrigt	Amerika i øvrigt	Asien i øvrigt	Andre lande
Alle overnatninger og endagsbes	**1.099**	**54**	**79**	**477**	**913**	**3.113**	**11.882**	**40**	**27.403**	**2.599**	**256**	**577**	**2.359**	**724**	**483**	**5.280**
Alle overnatninger	**1.098**	**54**	**79**	**477**	**913**	**3.113**	**4.310**	**40**	**20.762**	**2.599**	**256**	**577**	**2.359**	**724**	**483**	**3.644**
	199	**50**	**75**	**252**	**259**	**913**	**1.951**	**39**	**17.235**	**721**	**82**	**237**	**530**	**207**	**84**	**886**
Hotel-ferie	65	18	38	98	123	419	619	18	397	347	31	96	211	98	41	74
Hotel-forretning	54	22	26	65	66	327	383	12	254	277	26	82	175	80	29	50
Feriecentre	16	1	2	8	6	20	282	0	198	9	2	7	31	6	0	2
Camping	33	2	3	55	10	33	206	1	1.656	4	14	19	20	2	1	11
Vandrerhjem	27	7	6	22	54	106	76	9	184	83	8	33	93	21	13	18
Lejet feriehus	-	-	-	-	-	-	328	-	14.230	-	-	-	-	-	-	726
Lystbåde	5	-	0	4	0	7	57	-	315	1	1	0	0	-	-	5
Andre/ældre undersøgelser	**900**	**4**	**4**	**225**	**654**	**2.200**	**9.931**	**1**	**10.168**	**1.878**	**174**	**340**	**1.829**	**517**	**400**	**4.395**
Deleøkonomiske platforme	-	-	-	-	116	286	94	-	371	369	-	-	-	-	-	733
Festival	-	-	-	-	-	-	59	-	18	-	-	-	-	-	-	43
Bondegårde	-	-	-	-	-	-	6	-	13	-	-	-	-	-	-	15
Krydstogt	1	4	4	7	36	94	7	1	158	149	7	4	10	10	17	7
Eget sommerhus	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Lånt sommerhus	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Familie/venner	898	-	-	218	502	1.820	2.194	-	2.967	1.359	167	335	1.819	506	383	1.959
Endagsturister - ferie	*0*	-	-	-	-	-	*7.572*	-	*6.641*	-	-	-	-	-	-	*1.637*
Endagsturister - forretning	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Note: 1 endagsbesøg tæller for 1 overnatning.

0 = under 500 overnatninger.

Appendiks 4. Turisternes opholdslængder 2017 (gennemsnitlige antal overnatninger)

	I alt	Danmark	Udlandet i alt	Australien	Belgien og Luxembourg	Brasilien	Canada	Finland	Frankrig	Holland	Indien	Irland	Italien	Japan	Kina	Norge
Turistundersøgelsen 2017	**3,9**	**3,2**	**4,9**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**4,7**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**3,3**
Hotel-ferie	2,4	2,3	2,5	2,8	2,6	3,0	3,0	2,6	3,8	2,9	-	2,6	3,1	-	2,6	2,2
Hotel-forretning	1,9	1,9	2,0	2,2	1,8	-	1,9	1,8	2,3	1,8	3,8	2,0	1,9	2,4	2,9	2,0
Feriecentre	3,9	3,8	4,1	-	4,5	-	-	-	-	7,5	-	-	-	-	-	4,0
Camping	4,8	5,0	4,3	-	-	-	-	-	-	4,9	-	-	-	-	-	4,4
Vandrerhjem	2,6	2,5	2,7	-	-	-	-	-	2,7	2,9	-	-	3,1	-	-	2,3
Lejet feriehus	7,1	4,9	8,3	-	8,5	-	-	-	-	6,6	-	-	-	-	-	5,3
Lystbåde	4,5	4,5	4,4	-	-	-	-	-	-	7,9	-	-	-	-	-	3,5
Andre/ældre undersøgelser																
Deleøkonomiske platforme	3,5	3,1	3,6	-	-	-	-	-	3,5	3,5	-	-	3,6	-	3,0	3,6
Festival	4,0	4,0	4,0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Bondegårde	1,9	1,8	2,4	-	1,5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2,9
Krydstogt	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0
Eget sommerhus	6,0	6,0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Lånt sommerhus	8,0	8,0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Familie/venner	4,3	3,1	5,0	-	3,8	-	7,0	5,3	6,3	4,0	4,0	-	6,0	6,9	-	3,8
Endagsturister - ferie	*1,0*	*1,0*	*1,0*	*1,0*	*1,0*	*1,0*	*1,0*	*1,0*	*1,0*	*1,0*	*1,0*	*1,0*	*1,0*	*1,0*	*1,0*	*1,0*
Endagsturister - forretning	*1,0*	*1,0*	*1,0*	*1,0*	*1,0*	*1,0*	*1,0*	*1,0*	*1,0*	*1,0*	*1,0*	*1,0*	*1,0*	*1,0*	*1,0*	*1,0*

	Polen	Portugal	Rusland	Schweiz	Spanien	Storbri-tannien	Sverige	Sydkorea	Tyskland	USA	Østrig	Østeuropa i øvrigt	Europa i øvrigt	Amerika i øvrigt	Asien i øvrigt	Andre lande
Turistundersøgelsen 2017	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**2,2**	**-**	**7,2**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**
Hotel-ferie	-	-	-	2,7	3,5	2,9	1,9	-	2,7	2,4	3,1	2,5	3,0	2,8	2,6	-
Hotel-forretning	2,1	-	2,1	1,7	2,3	1,7	1,5	-	1,6	3,6	-	2,4	2,5	3,5	1,9	-
Feriecentre	-	-	-	-	-	-	2,9	-	4,5	-	-	-	-	-	-	-
Camping	-	-	-	-	-	-	3,3	-	4,8	-	-	-	-	-	-	-
Vandrerhjem	-	-	-	-	-	3,0	1,8	-	2,8	3,4	-	-	-	-	-	-
Lejet feriehus	-	-	-	-	-	7,6	4,5	-	9,0	-	-	-	-	-	-	-
Lystbåde	-	-	-	-	-	-	2,7	-	4,9	-	-	-	-	-	-	-
Andre/ældre undersøgelser																
Deleøkonomiske platforme	-	-	-	-	3,7	3,3	2,8	-	3,8	3,7	-	-	-	-	-	4,0
Festival	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Bondegårde	-	-	-	-	-	-	2,0	-	2,3	-	-	-	-	-	-	-
Krydstogt	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0
Eget sommerhus	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Lånt sommerhus	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Familie/venner	14,0	-	-	3,7	5,6	4,8	3,5	-	4,6	5,4	5,1	-	8,7	9,0	4,5	6,9
Endagsturister - ferie	*1,0*	*1,0*	*1,0*	*1,0*	*1,0*	*1,0*	*1,0*	*1,0*	*1,0*	*1,0*	*1,0*	*1,0*	*1,0*	*1,0*	*1,0*	*1,0*
Endagsturister - forretning	*1,0*	*1,0*	*1,0*	*1,0*	*1,0*	*1,0*	*1,0*	*1,0*	*1,0*	*1,0*	*1,0*	*1,0*	*1,0*	*1,0*	*1,0*	*1,0*

Note: Opholdslængderne er beregnet vha. Turistundersøgelsen (Hotel, feriecentre, camping, vandrerhjem, lystbådehavn og lejet feriehus) og andre undersøgelser såfremt, der er minimum 20 obs. per nationalitet per overnatningsform. Er dette ikke opfyldt bruges gennemsnittet for "udlandet i alt" til beregning af ankomster.

Kilder: Se appendiks 12.

Appendiks 5. Antal ankomster 2017 (1.000)

	I alt	Danmark	Udlandet i alt	Australien	Belgien og Luxembourg	Brasilien	Canada	Finland	Frankrig	Holland	Indien	Irland	Italien	Japan	Kina	Norge
Alle o.former og endagsbesøg	**101.363**	**72.137**	**29.227**	**55**	**160**	**20**	**103**	**97**	**348**	**472**	**30**	**28**	**319**	**37**	**104**	**3.385**
Alle overnatningsformer	**28.728**	**16.308**	**12.419**	**55**	**160**	**20**	**103**	**97**	**348**	**472**	**30**	**28**	**319**	**37**	**104**	**1.895**
Turistundersøgelsen 2017	**15.092**	**8.530**	**6.562**	**39**	**69**	**14**	**32**	**89**	**88**	**305**	**28**	**26**	**134**	**35**	**89**	**805**
Hotel-ferie	3.807	2.135	1.672	18	24	8	13	37	30	47	16	10	53	19	50	257
Hotel-forretning	3.778	2.326	1.452	14	25	4	15	38	32	59	8	10	57	12	32	165
Feriecentre	1.006	708	298	0	3	0	0	3	1	29	0	0	1	0	0	92
Camping	2.235	1.618	617	1	7	0	0	4	8	61	0	1	5	0	0	71
Vandrerhjem	776	369	408	6	9	2	4	6	17	14	3	5	18	3	7	28
Lejet feriehus	3.288	1.274	2.014	-	-	-	-	-	-	91	-	-	-	-	-	185
Lystbåde	202	100	101	0	0	-	0	0	0	4	-	-	0	-	-	6
Andre/ældre undersøgelser	**86.805**	**63.607**	**23.198**	**15**	**91**	**5**	**71**	**8**	**259**	**167**	**3**	**3**	**186**	**3**	**15**	**2.580**
Deleøkonomiske platforme	898	187	711	-	-	-	-	-	60	31	-	-	33	-	11	43
Festival	263	216	47	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	17
Bondegårde	129	111	19	-	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2
Krydstogt	653	6	647	15	9	5	25	1	16	6	3	3	38	3	4	1
Eget sommerhus	4.136	4.136	0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Lånt sommerhus	489	489	0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Familie/venner	7.068	2.634	4.434	-	78	-	45	7	183	129	-	-	115	-	-	1.027
Endagsturister - ferie	*66.606*	*49.266*	*17.340*	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	*1.490*
Endagsturister - forretning	*6.562*	*6.562*	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

	Polen	Portugal	Rusland	Schweiz	Spanien	Storbri-tannien	Sverige	Sydkorea	Tyskland	USA	Østrig	Østeuropa i øvrigt	Europa i øvrigt	Amerika i øvrigt	Asien i øvrigt	Andre lande
Alle o.former og endagsbesøg	**140**	**22**	**36**	**165**	**214**	**854**	**9.100**	**18**	**9.861**	**649**	**71**	**162**	**408**	**134**	**139**	**2.096**
Alle overnatningsformer	**140**	**22**	**36**	**165**	**246**	**940**	**1.562**	**18**	**3.317**	**750**	**71**	**162**	**408**	**134**	**139**	**643**
Turistundersøgelsen 2017	**74**	**18**	**32**	**99**	**89**	**381**	**876**	**17**	**2.407**	**248**	**32**	**91**	**189**	**67**	**37**	**153**
Hotel-ferie	26	6	15	36	35	143	333	7	146	143	10	38	70	36	16	29
Hotel-forretning	25	9	13	39	29	189	250	6	161	77	14	34	71	23	15	25
Feriecentre	4	0	0	2	2	5	96	0	44	2	0	2	8	2	0	0
Camping	8	1	1	13	2	8	62	0	348	1	3	4	5	0	0	3
Vandrerhjem	10	3	3	9	21	35	41	4	66	24	3	13	36	6	5	7
Lejet feriehus	-	-	-	-	-	-	72	-	1.578	-	-	-	-	-	-	87
Lystbåde	1	-	0	1	0	1	21	-	64	0	0	0	0	-	-	1
Andre/ældre undersøgelser	**66**	**4**	**4**	**66**	**126**	**473**	**8.223**	**1**	**7.454**	**401**	**40**	**71**	**219**	**67**	**102**	**1.943**
Deleøkonomiske platforme	-	-	-	-	31	86	34	-	98	101	-	-	-	-	-	183
Festival	-	-	-	-	-	-	15	-	4	-	-	-	-	-	-	11
Bondegårde	-	-	-	-	-	-	3	-	6	-	-	-	-	-	-	5
Krydstogt	1	4	4	7	36	94	7	1	158	149	7	4	10	10	17	7
Eget sommerhus	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Lånt sommerhus	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Familie/venner	64	-	-	59	90	379	627	-	645	252	33	67	209	56	85	284
Endagsturister - ferie	*0*	-	-	-	-	-	*7.572*	-	*6.641*	-	-	-	-	-	-	*1.637*
Endagsturister - forretning	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Note: Opholdslængderne beregnet vha. turistundersøgelsen (Hotel, feriecentre, camping, vandrerhjem og lejet feriehus) kræver minimum 20 obs. per nationalitet per overnatningsform.

Er dette ikke opfyldt bruges gennemsnittet for udlandet i alt.

0 = under 500 ankomster.

Kilder: Se afsnit 6.5.

Appendiks 6. Gennemsnitlig gruppestørrelse 2017 (økonomisk rejsegruppe, antal personer)

	I alt	Danmark	Udlandet i alt	Australien	Belgien og Luxembourg	Brasilien	Canada	Finland	Frankrig	Holland	Indien	Irland	Italien	Japan	Kina	Norge
Turistundersøgelsen 2017	**1,5**	**1,6**	**1,5**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	-	**1,5**	**-**	**-**	-	**-**	-	**1,5**
Hotel-ferie	1,5	1,6	1,4	1,4	1,4	1,5	1,6	1,5	1,4	1,6	-	1,3	1,3	-	1,3	1,4
Hotel-forretning	1,1	1,1	1,0	1,0	1,0	-	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,1
Feriecentre	2,4	2,3	2,5	-	2,4	-	-	-	-	2,9	-	-	-	-	-	2,3
Camping	1,9	2,0	1,9	-	-	-	-	-	-	2,0	-	-	-	-	-	2,0
Vandrerhjem	1,3	1,6	1,2	-	-	-	-	-	1,1	1,3	-	-	1,2	-	-	1,3
Lejet feriehus	2,0	1,9	2,1	-	3,2	-	-	-	-	1,9	-	-	-	-	-	1,7
Lystbåde	1,6	1,7	1,5	-	-	-	-	-	-	2,0	-	-	-	-	-	1,4

	Polen	Portugal	Rusland	Schweiz	Spanien	Storbri-tannien	Sverige	Sydkorea	Tyskland	USA	Østrig	Østeuropa i øvrigt	Europa i øvrigt	Amerika i øvrigt	Asien i øvrigt	Andre lande
Turistundersøgelsen 2017	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	-	**1,4**	**-**	**1,9**	-	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**
Hotel-ferie	-	-	-	1,3	1,5	1,3	1,6	-	1,5	1,4	1,6	1,5	1,4	1,3	1,5	-
Hotel-forretning	1,0	-	1,0	1,0	1,1	1,0	1,0	-	1,0	1,1	-	1,0	1,0	1,1	1,0	-
Feriecentre	-	-	-	-	-	-	3,2	-	1,9	-	-	-	-	-	-	-
Camping	-	-	-	-	-	-	2,0	-	1,8	-	-	-	-	-	-	-
Vandrerhjem	-	-	-	-	-	1,0	1,2	-	1,2	1,1	-	-	-	-	-	-
Lejet feriehus	-	-	-	-	-	1,9	1,6	-	2,2	-	-	-	-	-	-	-
Lystbåde	-	-	-	-	-	-	1,4	-	1,6	-	-	-	-	-	-	-

Note: Rejsegruppestørrelserne beregnet vha. turistundersøgelsen (Hotel, feriecentre, camping, vandrerhjem og lejet feriehus), såfremt der er minimum 20 obs. per nationalitet per overnatningsform.

Kilde: VisitDenmarks Turistundersøgelse 2017.

Appendiks 7. Turisternes døgnforbrug 2017 (kr., afrundet)

	I alt	Danmark	Udlandet i alt	Frankrig	Holland	Italien	Norge	Storbritannien	Sverige	Tyskland	USA	Asiatiske lande
Turistundersøgelsen 2017												
Hotel-ferie	2.000	1.600	2.500	2.950	2.100	2.000	3.000	2.800	2.650	1.800	3.150	2.750
Hotel-forretning	2.950	2.650	3.300	3.350	2.650	2.700	3.800	3.250	3.250	2.650	3.500	3.950
Feriecentre	850	850	850	-	650	-	1.200	-	700	650	-	-
Camping	650	650	750	-	650	-	2.000	-	750	600	-	-
Vandrerhjem	1.100	1.150	1.100	1.200	850	900	1.600	1.050	1.600	1.000	1.000	1.450
Lejet feriehus	750	800	750	-	700	-	1.600	1.050	950	650	-	-
Lystbåde	800	750	850	-	450	-	1.950	-	1.200	700	-	-

Note: Døgnforbrug kræver minimum 20 obs. per nationalitet per overnatningsform. Læs evt. mere i afsnit 3.1 om metoden bag de anvendte regionale døgnforbrug til beregning af turismeomsætning
Kilde: VisitDenmarks Turistundersøgelse 2017.

Appendiks 8. Gruppedøgnforbrug 2017 (kr., afrundet)

	I alt	Danmark	Udlandet i alt	Frankrig	Holland	Italien	Norge	Storbritannien	Sverige	Tyskland	USA	Asiatiske lande
Turistundersøgelsen 2017												
Hotel-ferie	3.000	2.550	3.600	4.050	3.400	2.550	4.200	3.750	4.100	2.650	4.350	4.000
Hotel-forretning	3.100	2.850	3.450	3.400	2.700	2.750	4.000	3.350	3.350	2.700	3.750	4.050
Feriecentre	2.050	2.050	2.100	-	1.950	-	2.800	-	2.300	1.150	-	-
Camping	1.300	1.250	1.450	-	1.300	-	4.000	-	1.450	1.050	-	-
Vandrerhjem	1.500	1.850	1.250	1.350	1.150	1.050	2.050	1.100	2.000	1.200	1.100	1.650
Lejet feriehus	1.550	1.500	1.550	-	1.400	-	2.750	2.000	1.500	1.500	-	-
Lystbåde	1.250	1.300	1.250	-	900	-	2.700	-	1.650	1.100	-	-

Appendiks 9. Opholdsforbrug per gruppe 2017 (kr., afrundet)

	I alt	Danmark	Udlandet i alt	Frankrig	Holland	Italien	Norge	Storbritannien	Sverige	Tyskland	USA	Asiatiske lande
Turistundersøgelsen 2017												
Hotel-ferie	7.150	5.750	9.050	15.250	9.900	7.800	9.200	10.950	7.600	7.200	10.500	10.250
Hotel-forretning	6.000	5.350	6.750	7.650	4.700	5.300	8.150	5.800	5.150	4.250	13.650	9.400
Feriecentre	8.000	7.700	8.700	-	14.600	-	11.300	-	6.700	5.200	-	-
Camping	6.200	6.300	6.200	-	6.350	-	17.450	-	4.900	5.050	-	-
Vandrerhjem	3.900	4.600	3.450	3.750	3.400	3.300	4.600	3.300	3.650	3.350	3.700	3.800
Lejet feriehus	10.900	7.500	13.000	-	9.150	-	14.350	15.100	6.900	13.500	-	-
Lystbåde	5.650	5.950	5.600	-	7.050	-	9.350	-	4.500	5.300	-	-

Appendiks 10. Turisternes døgnforbrug fordelt på produkter (pct. andele)

Udlandet i alt

	I alt	Hotel - ferie	Hotel - forretning	Ferie-centre	Camping	Vandrer-hjem	Lejet feriehus	Lystbåde	Deleøk. platforme	Festival	Bonde-gårde	Kryds-togt	Eget feriehus	Lånt sommerhus	Familie/ venner	Endagsturister - ferie	Endagsturister - forretning
I alt	**100**	**100**	**100**	**100**	**100**	**100**	**100**	**100**	**100**	**100**	**100**	**100**	**-**	**-**	**100**	**100**	**-**
Turismeprodukter	**44**	**66**	**66**	**48**	**48**	**61**	**25**	**58**	**39**	**23**	**52**	**46**	**-**	**-**	**31**	**23**	**-**
Overnatning	13	23	25	4	29	12	11	0	0	8	42	0	**-**	**-**	0	0	**-**
Restaurant	18	23	20	19	10	28	11	21	22	0	8	13	**-**	**-**	22	16	**-**
Lokaltransport	9	12	21	5	4	16	1	15	14	0	1	3	**-**	**-**	8	4	**-**
Rejseservice	2	6	0	15	1	2	0	0	0	0	0	0	**-**	**-**	0	0	**-**
Kultur og forlystelser	2	3	0	5	3	4	2	2	3	14	1	31	**-**	**-**	2	3	**-**
Lystbådehavn	0	0	0	0	0	0	0	19	0	0	0	0	**-**	**-**	0	0	**-**
Detailhandel	**35**	**25**	**17**	**41**	**44**	**26**	**44**	**30**	**24**	**63**	**35**	**15**	**-**	**-**	**43**	**60**	**-**
Føde- og drikkevarer samt tobak	16	7	5	24	17	9	20	23	8	38	12	0	**-**	**-**	23	40	**-**
Benzin og andet brændstof	4	2	2	10	16	3	7	1	2	18	13	0	**-**	**-**	2	2	**-**
Andet	15	16	10	8	10	15	17	7	15	7	9	15	**-**	**-**	18	18	**-**
Andre produkter	**21**	**9**	**16**	**10**	**8**	**13**	**31**	**12**	**37**	**14**	**13**	**39**	**-**	**-**	**25**	**17**	**-**

Danmark

I alt	**100**	**100**	**100**	**100**	**100**	**100**	**100**	**100**	**100**	**100**	**100**	**100**	**100**	**100**	**100**	**100**	**100**
Turismeprodukter	**59**	**65**	**100**	**32**	**29**	**44**	**24**	**47**	**30**	**51**	**81**	**47**	**18**	**26**	**26**	**47**	**100**
Overnatning	11	31	43	3	11	10	11	0	0	8	77	0	0	0	0	0	0
Restaurant	15	18	22	20	11	19	10	19	18	10	3	13	10	18	12	25	3
Lokaltransport	21	5	17	1	0	10	1	11	7	1	0	2	3	1	5	0	88
Rejseservice	5	8	18	2	2	2	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	8
Kultur og forlystelser	7	3	1	6	4	4	3	2	3	32	1	31	6	7	9	21	0
Lystbådehavn	0	0	0	0	0	0	0	15	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Detailhandel	**30**	**28**	**0**	**58**	**59**	**41**	**45**	**37**	**32**	**24**	**17**	**14**	**63**	**60**	**56**	**36**	**0**
Føde- og drikkevarer samt tobak	11	6	0	30	32	11	25	25	8	8	5	0	37	32	20	6	0
Benzin og andet brændstof	11	10	0	13	11	17	11	2	12	12	11	0	10	14	23	26	0
Andet	7	12	0	16	16	13	9	10	12	4	1	14	17	13	14	4	0
Andre produkter	**11**	**7**	**0**	**10**	**12**	**15**	**31**	**17**	**38**	**25**	**2**	**39**	**18**	**14**	**18**	**18**	**0**

Appendiks 11. Officielle TSA-tabeller

TSA tabel 1. Indgående turismeforbrug (udlændinge)

(2017, mio. kr.)	Endags-turister	Overnattende turister	Turister i alt
A. Turismespecifikke produkter	**4.848**	**38.682**	**43.530**
A.1 Turismeprodukter	**1.338**	**22.955**	**24.293**
Overnatning	0	7.063	7.063
Restaurant	940	8.946	9.886
Transport	250	4.873	5.123
Rejseservice	0	837	837
Kultur og forlystelser	148	1.170	1.318
Lystbådehavne	0	66	66
A.2 Turismeforbundne produkter	**3.510**	**15.728**	**19.237**
Føde- og drikkevarer samt tobak	2.346	6.425	8.772
Benzin og andet brændstof	121	2.146	2.266
Andet	1.043	7.157	8.200
B. Ikke-turismespecifikke produkter	**969**	**10.296**	**11.266**
I alt	**5.817**	**48.978**	**54.796**

TSA tabel 2. Indenlandsk turismeforbrug (danskere)

(2017, mio. kr.)	Endags-turister	Overnattende turister	Turister i alt
A. Turismespecifikke produkter	**28.693**	**36.236**	**64.929**
A.1 Turismeprodukter	**22.709**	**20.590**	**43.299**
Overnatning	0	7.704	7.704
Restaurant	4.731	6.341	11.072
Transport	13.226	2.471	15.697
Rejseservice	1.200	2.297	3.497
Kultur og forlystelser	3.552	1.713	5.265
Lystbådehavne	0	64	64
A.2 Turismeforbundne produkter	**5.983**	**15.647**	**21.630**
Føde- og drikkevarer samt tobak	981	7.440	8.421
Benzin og andet brændstof	4.414	3.875	8.289
Andet	588	4.332	4.920
B. Ikke-turismespecifikke produkter	**2.951**	**5.361**	**8.312**
I alt	**31.643**	**41.598**	**73.241**

TSA tabel 3. Udgående turismeforbrug

(2017, mio. kr.)	Endags-turister	Overnattende turister	Turister i alt
A. Turismespecifikke produkter	**-**	**-**	**-**
A.1 Turismeprodukter	**-**	**-**	**-**
Overnatning	-	-	-
Restaurant	-	-	-
Transport	-	-	-
Rejseservice	-	-	-
Kultur og forlystelser	-	-	-
A.2 Turismeforbundne produkter	**-**	**-**	**-**
Føde- og drikkevarer samt tobak	-	-	-
Benzin og andet brændstof	-	-	-
Andet	-	-	-
B. Ikke-turismespecifikke produkter	**-**	**-**	**-**
I alt	**-**	**-**	**64.447**

Kilde: Betalingsbalancens rejsepost, www.statistikbanken.dk/bb3. Danmarks Statistik.

TSA tabel 4. Intern turisme (dansk + udenlandsk turismeforbrug i Danmark)

(2017, mio. kr.)	Indgående turismeforbrug (tabel 1)	Indenlandsk turismeforbrug (tabel 2)	Intern turisme (tabel1+2)
A. Turismespecifikke produkter	**43.530**	**64.929**	**108.459**
A.1 Turismeprodukter	**24.293**	**43.299**	**67.592**
Overnatning	7.063	7.704	14.766
Restaurant	9.886	11.072	20.958
Transport	5.123	15.697	20.820
Rejseservice	837	3.497	4.334
Kultur og forlystelser	1.318	5.265	6.583
Lystbådehavne	66	64	130
A.2 Turismeforbundne produkter	**19.237**	**21.630**	**40.868**
Føde- og drikkevarer samt tobak	8.772	8.421	17.193
Benzin og andet brændstof	2.266	8.289	10.555
Andet	8.200	4.920	13.120
B. Ikke-turismespecifikke produkter	**11.266**	**8.312**	**19.578**
I alt	**54.796**	**73.241**	**128.037**

TSA tabel 5. Produktion i turismespecifikke brancher

(2017, mio. kr.)	Turisme-specifikke brancher	Turisme-forbundne brancher	Andre brancher	Total indenlandsk produktion (i basispriser)
A. Turismespecifikke produkter	**204.945**	**1.183.271**	**78.783**	**1.466.999**
A.1 Turismekarakteristiske produkter	**203.583**	**0**	**58.842**	**262.425**
Overnatning	15.105	0	2.224	17.329
Restaurant	55.126	0	0	55.126
Transport	65.582	0	56.618	122.201
Rejseservice	20.480	0	0	20.480
Kultur og forlystelser	46.931	0	0	46.931
Lystbådehavne	358	0	0	358
A.2 Turismeforbundne produkter	**1.363**	**1.183.271**	**19.940**	**1.204.574**
Føde- og drikkevarer samt tobak	0	149.898	118	150.017
Benzin og andet brændstof	0	60.138	0	60.138
Andet	1.363	973.234	19.822	994.419
B. Ikke-turismespecifikke produkter	**187.990**	**14.962**	**2.145.321**	**2.348.273**
I alt	**392.935**	**1.198.233**	**2.224.104**	**3.815.272**
- Forbrug i produktion	273.334	655.492	993.516	1.922.342
Bruttoværditilvæksten i basispriser	**119.602**	**542.741**	**1.230.588**	**1.892.930**

Noter: [1]Andre branchers produktion kan tilskrives udlejning af sommerhuse, der produceres af branchen "Ejendomsmægler, bolig og husleje".
[2]Andre branchers produktion af lokaltransport kan tilskrives biludleje, der produceres af branchen "Erhvervsservice".

TSA tabel 6. Udbud og efterspørgsel

(2017 mio. kr.)	Turisme-specifikke brancher	Turisme-forbundne brancher	Andre brancher	Total indenlandsk produktion (i basispriser)	Import	Skatter og subsidier	Total indenlandsk udbud (i markedspriser)	Internt turisme-forbrug (tabel 4)	Turisme-andel af udbuddet
A. Turismespecifikke produkter	**204.945**	**1.183.271**	**78.783**	**1.466.999**	**678.704**	**415.725**	**2.561.427**	**108.459**	**4,2%**
A.1 Turismekarakteristiske produkter	**203.583**	**0**	**58.842**	**262.425**	**32.353**	**10.995**	**305.774**	**67.592**	**22,1%**
Overnatning	15.105	0	2.224	17.329	54	2.814	20.198	14.766	**73,1%**
Restaurant	55.126	0	0	55.126	0	9.769	64.896	20.958	**32,3%**
Transport	65.582	0	56.618	122.201	29.361	-7.127	144.435	20.820	**14,4%**
Rejseservice	20.480	0	0	20.480	0	24	20.503	4.334	**21,1%**
Kultur og forlystelser	46.931	0	0	46.931	2.938	5.446	55.315	6.583	**11,9%**
Lystbådehavne	358	0	0	358	0	68	426	130	**30,6%**
A.2 Turismeforbundne produkter	**1.363**	**1.183.271**	**19.940**	**1.204.574**	**646.351**	**404.730**	**2.255.654**	**40.868**	**1,8%**
Føde- og drikkevarer samt tobak	0	149.898	118	150.017	83.370	90.562	323.949	17.193	**5,3%**
Benzin og andet brændstof	0	60.138	0	60.138	59.630	33.724	153.492	10.555	**6,9%**
Andet	1.363	973.234	19.822	994.419	503.351	280.443	1.778.213	13.120	**0,7%**
B. Ikke-turismespecifikke produkter	**187.990**	**14.962**	**2.145.321**	**2.348.273**	**280.206**	**142.990**	**2.771.469**	**19.578**	**0,7%**
I alt	**392.935**	**1.198.233**	**2.224.104**	**3.815.272**	**958.910**	**558.714**	**5.332.897**	**128.037**	**2,4%**
- Forbrug i produktion	273.334	655.492	993.516	1.922.342					
Bruttoværditilvæksten i basispriser	**119.602**	**542.741**	**1.230.588**	**1.892.930**					

Anm: 1) Andre branchers produktion kan tilskrives udlejning af sommerhuse, de produceres af branchen 'Ejendomsmægler, bolig og husleje'. 2) Andre branchers produktion af lokaltransport kan tilskrives biludleje, der produceres af branchen 'Erhvervsservice'.

TSA tabel 7. Beskæftigelsen i turismespecifikke brancher, 2017

	Beskæftige (RAS)			Årsværk (NR)				
				Lønmodtagere	Selvstændige			I alt
	Mænd	Kvinder	I alt			Mænd	Kvinder	Begge køn
Hoteller mm.	8.962	11.874	20.836	20.079	721	8.946	11.853	20.800
Restauranter	47.899	50.257	98.156	106.856	6.730	55.429	58.158	113.586
Transport	37.037	9.867	46.904	52.541	2.725	43.639	11.627	55.266
Heraf:								
Regional og fjerntog	4.424	1.565	5.988	6.097	-	4.504	1.593	6.097
S-tog, bus og taxi	20.446	3.891	24.337	22.331	2.663	20.998	3.996	24.994
Skibsfart	9.120	2.894	12.014	19.675	43	14.969	4.749	19.718
Luftfart	3.046	1.519	4.565	4.438	19	2.974	1.483	4.457
Rejseservice	2.180	3.180	5.360	6.439	227	2.711	3.955	6.666
Kultur, forlystelser og sport	27.791	28.288	56.080	56.798	4.445	30.350	30.893	61.243
I alt	**123.869**	**103.467**	**227.336**	**242.713**	**14.848**	**140.337**	**117.223**	**257.561**

Noter: Kønsfordelingen i årsværksstatistikken er baseret på RAS-statistikken (ultimo november).
Tallene for skibsfart indeholder også godstransport og ikke kun passagertransport.
Kilde: Foreløbige tal fra LINE-modellen.

TSA tabel 8 (private investeringer) udarbejdes endnu ikke i Danmark.

TSA tabel 10A. Ankomster og overnatninger

	Udlændinge			Danskere i Danmark			Danskere i udlandet		
(2017, 1.000)	Overnattende turister	Endags-rejsende	I alt	Overnattende turister	Endags-rejsende	I alt	Overnattende turister	Endags-rejsende	I alt
Ankomster	12.419	17.340	29.760	16.308	55.828	16.308	8.102	n/a	n/a
Overnatninger	55.018	-	55.018	66.156	-	66.156	52.421*	-	52.421*

* Estimeret vha. gennemsnitlig opholdslængde fra 'Ferie og Forretningsrejser 2012'.

Kilder: Danmarks Statistiks overnatningsstatistik og 'Ferie og Forretningsrejser 2017', VisitDenmarks Turistundersøgelse 2017, Institut for Grænseregionsforsknings (udenlandsk éndagsrejsende - se evt. app diks 11).

TSA tabel 10C.
Kapacitet på overnatningsteder efter type

	Hoteller o. l.	Campingpladser	Feriecentre	Vandrerhjem
Overnatningsstatistik[1]				
Antal overnatningssteder	552	413	80	113
Kapacitet (værelser/enheder)	46.302	90.574	7.991	4.329
Kapacitet (senge/pladser)	92.784	271.722	41.606	16.706
Kapacitetsudnyttelse (værelser)	62		37	
Kapacitetsudnyttelse (senge)	48	15	27	
Små overnatningssteder[2]				
Antal overnatningssteder	403	66		
Kapacitet (værelser/enheder)		2.962		
Kapacitet (senge/pladser)	8.707	8.886		
Kapacitetsudnyttelse (værelser)				
Kapacitetsudnyttelse (senge)	29	12		

[1]Max. kapacitet for hoteller og feriecentre med min. 40 senge og campingpladser med min. 75 enheder 2017.
Hver campingenhed har en kapacitet på 3 sovepladser.

[2]Hoteller o.l. med 10-39 senge og campingpladser med 10-74 campingenheder 2016.

TSA tabel 10B.
Ankomster og overnatninger fordelt på transportform

Transportform (2017, 1.000)	Ankomster	Overnatninger
Fly	**2.171**	**5.549**
Søveje	**1.963**	**7.066**
Færge	1.215	5.965
Krydstogt	647	647
Lystbåd	101	453
Landtransport	**3.038**	**17.446**
Bil	2.256	14.638
Bil m. campingvogn/ autocamper	374	1.820
Tog	340	794
Bus	58	170
Cykel og motorcykel	10	23
Andet	**36**	**91**
I alt	**7.208**	**30.151**

Noter: Dækker kun turister, der overnatter på enten hotel, feriecenter, campingplads, vandrerhjem, i feriecenter eller lejet feriehus eller kommer hertil via lystbåd eller krydstogt. Der er spurgt til det primære transportmiddel og om der er benyttet

TSA tabel 10D. Antal arbejdsteder 2017

Branche	Antal
Overnatning	
551010 Hoteller* (40+ senge)	552
551020 Konferencecentre og kursusejendomme	127
552000 Ferieboliger og andre indlogeringsfaciliteter til kortvarige ophold (inkl. vandrerhjem og feriecentre)	330
Vandrerhjem*	113
Feriecentre (40+ senge)	80
553000 Campingpladser* (75+ enheder)	413
559000 Andre overnatningsfaciliteter	31
683120 Boliganvisning, ferieboligudlejning mv.	243
Restaurant	
561010 Restauranter	5.416
561020 Pizzeriaer, grillbarer, isbarer mv.	3.712
562100 Event catering	876
562900 Anden restaurationsvirksomhed	1.311
563000 Cafeér, værtshuse, diskoteker mv.	2.506
Transport	
491000 Passagertransport med regional- eller fjerntog	117
493110 Rutebuskørsel, by- og nærtrafik	187
493120 S-togstrafik, metro og andre nærbaner	4
493200 Taxikørsel	2.312
493920 Turistkørsel og anden landpassagertransport	394
501000 Sø- og kysttransport af passagerer	103
503000 Transport af passagerer ad indre vandveje	10
511010 Ruteflyvning	50
511020 Charter- og taxiflyvning	40
522130 Drift af betalingsveje, -broer og -tunneler	10
771100 Udlejning og leasing af biler og lette motorkøretøjer	248
Rejseservice	
791100 Rejsebureauer	208
791200 Rejsearrangører	245
799000 Andre reservationstjenesteydelser og tjenesteydelser i forbindelse hermed	150
Kultur og forlystelser	
910200 Museer	328
910300 Historiske monumenter og bygninger og lignende attraktioner	18
910400 Botaniske og zoologiske haver samt naturreservater	53
931100 Drift af sportsanlæg	825
931900 Andre sportsaktiviteter	632
932100 Forlystelsesparker o.l.	134
932910 Lystbådehavne	89
932990 Andre forlystelser og fritidsaktiviteter	260

Kilde: Danmarks Statistik, www.statistikbanken.dk/ERHV1 og *www.statistikbanken.dk/HOTEL6 og CAMP3.

Appendiks 12. Kilder til overnatninger

Overnatning	Komplet Geografi	Dækning	Kilde	Producent	År	Usikkerhed
Hotel	Kommuner	Totaltælling min. 40 senge	Overnatnings-statistikken	Danmark Statistik*	2017	Lille
Feriecentre	Kommuner	Totaltælling min. 40 senge	Overnatnings-statistikken	Danmarks Statistik	2017	Lille
Camping	Kommuner	Totaltælling min. 75 enheder	Overnatnings-statistikken	Danmarks Statistik*	2017	Lille
Vandrerhjem	Kommuner	Totaltælling af Danhostel medlemmer	Overnatnings-statistikken	Danmarks Statistik	2017	Lille
Lystbådehavne (betalte)	Kommuner	Totaltælling (frivillig)	Overnatnings-statistikken	Danmarks Statistik	2017	Lille
Feriehuse udlejet gennem udlejningsbureau	Landsdele	Totaltælling min. 25 disponible huse	Feriehus-statistikken	Danmarks Statistik*	2017	Lille
Krydstogt	Kommuner	Totaltælling	Havneanløbslister, og CCN's passenger survey 2016	VisitDenmark, CCN/WOCO, Cruise Baltic	2017	Lille
Bondegårds-ferie	Amter	Totaltælling medl. af DL	Indberetninger til Dansk Landboferie	Dansk Landboferie	2003	Medium
Deleøkonomiske overnatningsformer	Kommuner	Totaltælling	Ankomststatistik og gennemsnitlige opholdslængder	Airbnb, CRT (kommunefordeling)	2017	Medium
Eget feriehus	Amter	Stikprøve	Undersøgelsen af feriehusudlejningen i Danmark	Danmarks Statistik	2005	Medium
Lånt feriehus	Amter	Stikprøve	Sommerhus-undersøgelsen	Danmarks Statistik	2014	Medium
Festival (overnattende)	Kommuner	Totaltælling	Indsamling	VisitDenmark	2008	Medium
Udenlandske endagsferie-rejsende	National	Stikprøve	Undersøgelse	Institut for Grænseregionsforskning	2003	Stor
Danske endagsferie-rejsende	Kommuner	Stikprøve	Transportvane-undersøgelsen	DTU	2017	Medium
Dansk endags-forretningsrejsende	Kommuner	Stikprøve	Transportvane-undersøgelsen	DTU	2017	Medium
Udlændinges ophold hos familie og venner i Danmark	Amter	Stikprøve	Ferie- og forretningsrejsende	Danmarks Statistik	2005	Medium
Danskeres ophold v. familie og venner	Amter	Stikprøve	Ferie- og forretningsrejsende	Danmarks Statistik	2004	Medium

Noter: VisitDenmark opregner for små enheder.

Usikkerhed: Lille: Baseret på løbende statistik. Medium: Baseret på enkeltstående undersøgelse eller løbende undersøgelse foretaget blandt en stikprøve af befolkningen. Stor: Estimeret eller enkeltstående undersøgelse foretaget blandt en stikprøve af befolkningen.

Appendiks 13. Kilder til døgnforbrug

Overnatningsform	Komplet Geografi	Kilde	Producent	År*	Usikkerhed
Hotel	Kommuner	Turistundersøgelsen	VisitDenmark	2017	Lille
Feriecentre	Kommuner	Turistundersøgelsen	VisitDenmark	2017	Lille
Camping	Kommuner	Turistundersøgelsen	VisitDenmark	2017	Lille
Vandrerhjem	Kommuner	Turistundersøgelsen	VisitDenmark	2017	Lille
Lystbådehavne (betalte)	Kommuner	Turistundersøgelsen	VisitDenmark	2017	Lille
Feriehuse udlejet gennem udlejningsbureau	Kommuner	Turistundersøgelsen	VisitDenmark	2017	Lille
Krydstogt	Krydstogts-kommuner	CCN's passenger survey 2014 og VisitDenmarks beregninger	WOCO/CNN	2017	Medium
Bondegårdsferie	Amter	Turistundersøgelsen	Dansk Landboferie	2003	Medium
Deleøkonomiske overnatningsformer	Kommuner	Turistundersøgelsen	VisitDenmark	2017	Medium
Eget feriehus	Amter	Ferie- og forretningsrejsende	Danmarks Statistik	2006	Medium
Lånt feriehus	Amter	Turistundersøgelsen	Danmarks Statistik	2014	Medium
Festival (overnattende)	Kommuner	Indsamling	VisitDenmark	2002	Medium
Udenlandske endagsferierejsende	National	Undersøgelse	Institut for Grænseforskning	2003	Stor
Danske endagsferie-rejsende	Amter	Ferie- og forretningsrejsende	Danmarks Statistik	2004	Stor
Dansk endagsforretnings-rejsende	National	Beregnet fra udbudssiden	Danmarks Statistik	2006	Stor
Udlændinges ophold hos familie og venner i Danmark	Amter	Ferie- og forretningsrejsende	Danmarks Statistik	2005	Medium
Danskeres ophold hos familie og venner	Amter	Ferie- og forretningsrejsende	Danmarks Statistik	2005	Medium

Noter: Opregnet til 2017-priser.

Usikkerhed: Lille: Baseret på løbende statistik. Medium: Baseret på enkeltstående undersøgelse eller løbende undersøgelse foretaget blandt en stikprøve af befolkningen. Stor: Estimeret eller enkeltstående undersøgelse foretaget blandt en stikprøve af befolkningen.

Appendiks 14. Turismebrancher og -produktafgrænsninger

13.1. Turismeerhverv

NACE (rev. 2)	DB07	Turismeerhverv
Overnatningssteder		
55.10	55.10.10	Hoteller
55.10	55.10.20	Konferencecentre og kursusejendomme
55.20	55.20.00	Ferieboliger og andre indlogeringsfaciliteter til kortvarige ophold
55.30	55.30.00	Campingpladser
55.90	55.90.00	Andre overnatningsfaciliteter
68.31	68.31.20	Boliganvisning, ferieboligudlejning mv.
Restauranter m.v.		
56.10	56.10.10	Restauranter
56.10	56.10.20	Pizzeriaer, grillbarer, isbarer mv.
56.21	56.21.00	Event catering
56.29	56.29.00	Anden restaurationsvirksomhed
56.30	56.30.00	Café, værtshuse, diskoteker mv.
Transportvirksomheder		
49.10	49.10.00	Passagertransport med regional- eller fjerntog
49.31	49.31.10	Rutebuskørsel, by - og nærtrafik
49.31	49.31.20	S-togstrafik, metro og andre nærbaner
49.32	49.32.00	Taxikørsel
49.39	49.39.20	Turistkørsel og anden landpassagertransport
50.10	50.10.00	Sø - og kysttransport af passagerer
50.30	50.30.00	Transport af passagerer ad indre vandveje
51.10	51.10.10	Ruteflyvning
51.10	51.10.20	Charter/taxiflyvning
52.21	52.21.30	Drift af betalingsveje, - broer og tunneller *
77.11	77.11.00	Udlejning og leasing af biler og lette motorkøretøjer**
Rejseservice		
79.11	79.11.00	Rejsebureauer
79.12	79.12.00	Rejsearrangører
79.90	79.90.00	Andre reservationstjenesteydelser og tjenesteydelser i forbindelse hermed
Kultur, forlystelser og sport		
90.01	90.01.10	Teater- og koncertvirksomhed
91.01	91.01.10	Biblioteker
91.02	91.02.00	Museer
91.03	91.03.00	Historiske monumenter og bygninger og lignende attraktioner
91.04	91.04.00	Botaniske og zoologiske haver samt naturreservater
93.11	93.11.00	Drift af sportsanlæg
93.19	93.19.00	Andre sportsaktiviteter
93.21	93.21.00	Forlystelsesparker o.l.
93.29	93.29.90	Andre forlystelser og fritidsaktiviteter
93.29	93.29.10	Lystbådehavne ***

Detailhandel og turisme relevante erhverv (aggregerede branchegrupper)

10.11-10.92		Fødevareindustrien
11.01-12.00		Fremstilling af drikkevarer og tobaksprodukter
19.20	19.20.00	Fremstilling af raffinerede mineralolieprodukter
13.00-33.00		Fremstillingsindustrien, for eksempel
	14.11.00	14.11.00 beklædningsartikler af læder
	15.20.00	15.20.00 fodtøj
	26.52.00	26.52.00 ure
46.11-46.90	46.11.00-46.90.00	Alle erhverv i forbindelse med engroshandel detailhandel
47.11-47.99	47.11.10-47.99.00	Alle erhverv i forbindelse med engroshandel
82.30	82.30.00	82.30 Organisering af kongresser, messer og udstillinger ****

Anm: NACE: Nomenclature of activity of European Communities. DB07: Dansk Branchekode 2007

* Under "hjælpevirksomhed i forbindelse med transport".

** Under "udlejning og leasing".

*** Lystbådehavne var tidligere placeret i "Rejseservice".

**** Denne branche indgår kun i satellitregnskabet for mødeindustrien.

Reference: Danmarks Statistik, Dansk Branchekode 2007 - Kompendium.

13.2. Turismeprodukter

Kode i NRNR	Turismeprodukter
Overnatning:	
T551010	Hoteller
T551020	Konferencecentre, kursusejendom
T552000	Ferieboliger og lign.
T553000	Campingpladser
T559000	Andre overnatningsfaciliteter
T683120	Boliganvisning, ferieboligudlejning mv.
Restaurant:	
T561000	Restauranter, pizzeriaer mv.
T562100	Event catering
T562900	Kantiner, anden restaurantvirksomheder
T563000	Caféer, værtshuse, diskoteker
Transport:	
T491000	Jernbaner, passagertransport
T493110	Rutebuskørsel, by og nærtrafik
T493120	Bus, S-togstrafik, metro, nærbaner
T493920	Turistkørsel, landpassage transport
T501000	Sø - og kysttransport af passagerer
T503040	Transport ad indre vandveje
T511010	Ruteflyvning
T511020	Charter- og taxiflyvning
T522130	Betalingsvej, - bro og - tunneller
T771100	Personbiludlejning
Rejseservice:	
T791100	Rejsebureauer
T791200	Rejsearrangører
T799000	Turistbureauer, mv.
Kultur, forlystelser og sport:	
T900110	Teater- og koncertvirksomhed
T910110	Biblioteker
Q910200	Museer, offentlige ikke-markedsmæssige
S910200	Museer, offentlige salgsindtægter
T910200	Museer, markedsmæssige
T910400	Botaniske og zoologiske haver
T931100	Idrætsanlæg, markedsmæssige
T931900	Andre sportsaktiviteter
K930020	Drift af egne forlystelser mv.
Q932100	Forlystelsesparker, offentlige ikke-markedsmæssige
S932100	Forlystelsesparker, offentlige salgsindtægter
T932100	Forlystelsesparker o.l.
T932910	Lystbådehavne

Detailhandel (aggregerede produkter)

100010-100050	Fødevareindustrien
110000-120000	Drikkevare- og tobaksindustrien
190000	Benzin og andre brændselsprodukter
130000-330000	Fremstillingsindustrien
T460000-T470000	Detail- og engroshandelsavance
T823000-VAK82meet	Kongres- og messeudstilling*

Bemærkninger:
*Dette produkt indgår kun i satellitregnskabet for mødeindustrien

Det skal i øvrigt bemærkes, at ikke alle turismeprodukter bliver produceret i turismebrancherne. Når turismeprodukterne i LINE-modellen bliver aggregeret, bliver f.eks. *produktet* "Udlejning af sommerhuse" produceret af *branchen* "Ejendomsmægler, bolig og husleje", der pga. størrelsen af den ikke-turismerelaterede del af branchen er placeret i "Andre brancher" i tabellerne i rapporten. Tilsvarende indgår *produktet* "biludleje" (lokal transport) nu i *branchen* "Erhvervsservice", der ligeledes er placeret i "Andre brancher".

Appendiks 15. Udenlandsk turismeforbrug sammenlignet med eksportindtægter fra varer og tjenester på betalingsbalancens løbende poster

Tabellen viser turismens eksportindtægter sammenlignet med en række andre indtægtskilder på betalingsbalancens løbende poster.

Udenlandsk turismeforbrugs størrelse i forhold til samlede eksportindtægter 2017

Vare- eller tjenestegruppe (betalingsbalancens løbende poster)	Indtægt på betalingsbalancen	Andel af varer og tjenester i alt
	mio. kr.	pct.
Varer og tjenester	1.188.006	100,0
Varer	746.811	62,9
Tjenester	441.195	37,1
Turisme	**54.796**	**4,6**
5 største varegrupper		
Næringsmidler, drikkevarer og tobak	98.653	8,3
Elektriske maskiner, apparater og udstyr	46.088	3,9
Beklædning	29.163	2,5
Dele og tilbehør til transportmidler	12.087	1,0
Dele og tilbehør til elektriske maskiner og apparater	11.939	1,0
5 største tjenestegrupper		
Transport - heraf 189 mia. søtransport	237.047	20,0
Bygge- og anlægstjenester	23.740	2,0
Telekommunikation, computer- og informationstjenester	29.835	2,5
Royalties og licenser	23.181	2,0
Finansielle tjenester	5.674	0,5

Kilde: Danmarks Statistiks betalingsbalancestatistik og VisitDenmarks egne beregninger.

Som det fremgår, var de største poster på betalingsbalancen i 2017 "transport inkl. søtransport" og "næringsmidler, drikkevarer og tobak". Bortset fra disse to poster er turismen med 54,8 mia. kr. blandt de mest betydningsfulde.

Man skal dog være opmærksom på, at sammenligning af turismens eksportindtægter med betalingsbalancens eksport af specifikke varer og tjenester er lidt som at sammenligne æbler og pærer, da turisme ikke er et præcist afgrænset produkt.

Man skal også være opmærksom på, at den placering turismen får på ovenstående eksportliste afhænger af, hvordan man grupperer betalingsbalancens løbende poster. Opdeler man vare- og tjenestegrupperne i mere detaljerede undergrupper, bliver turismen relativ stor, mens turismen får en placering længere nede af listen, hvis de øvrige varer og tjenester slås sammen i større grupper.

Appendiks 16. Turismens direkte værditilvækst sammenlignet samlet den danske værditilvækst for branchegrupper

Tabellen sammenligner den direkte turismeskabte værditilvækst med værditilvæksten i en række erhverv. Sammenligningen er vist for at give et fingerpeg om turismens relative størrelse. Man skal dog være opmærksom på, at sammenligning af den turismeskabte værditilvækst med forskellige branchers værditilvækst er lidt som at sammenligne æbler og pærer, idet turisme ikke er et selvstændigt erhverv. Derudover turismens placering på liste afhængig af, hvor detaljeret an man grupperer brancherne.

Turismens værditilvækst sammenlignet med andre branchegrupper (nationalregnskabets 36-gruppering)

	Værditilvækst mio. kr.	Andel pct.
I alt	**1.892.931**	**100,0**
Turisme	**44.596**	**2,4**
Handel	248.183	13,1
Boliger	146.117	7,7
Undervisning	118.439	6,3
Finansiering og forsikring	109.750	5,8
Transport	107.086	5,7
Sociale institutioner	99.931	5,3
Bygge og anlæg	99.750	5,3
Sundhedsvæsen	96.037	5,1
Offentlig administration, forsvar og politi	92.733	4,9
Rådgivning mv.	75.582	4,0
Medicinalindustri	71.056	3,8
Rejsebureauer, rengøring og anden operationel service	61.422	3,2
Ejendomshandel og udlejning af erhvervsejendomme	51.343	2,7
Maskinindustri	43.643	2,3
It- og informationstjenester	41.370	2,2
Føde-, drikke- og tobaksvareindustri	31.427	1,7
Landbrug, skovbrug og fiskeri	31.077	1,6
Hoteller og restauranter	30.775	1,6
Kultur og fritid	29.608	1,6
Andre serviceydelser	28.591	1,5
Forlag, tv og radio	26.341	1,4
Energiforsyning	26.319	1,4
Forskning og udvikling	24.575	1,3
Møbel- og anden industri mv.	23.337	1,2
Råstofindvinding	21.802	1,2
Metalindustri	21.133	1,1
Kemisk industri	19.496	1,0
Plast-, glas- og betonindustri	17.836	0,9
Vandforsyning og renovation	17.382	0,9
Telekommunikation	16.315	0,9
Elektronikindustri	16.239	0,9
Reklame og øvrige erhvervsservice	14.775	0,8

Kilde: Danmarks Statistiks nationalregnskab (36-grupåpering) og VisitDenmarks egne beregninger.

Referencer

Airbnb: Airbnb i Danmark – Et overblik.

Airbnb: The Airbnb Community: Denmark.

Airbnb: Economic Impact Report: Copenhagen.

Danmarks Statistik (2013): Ferie og forretningsrejser 2012. Statistisk Efterretning 2013:2.

Danmarks Statistik (2018): Ferie og forretningsrejser 2017. Statistisk Efterretning 2018:2.

Danmarks Statistik (2017): Overnatninger på mindre hoteller og campingpladser 2016. Statistisk Efterretning 2017:1.

Danmarks Statistik (2015): Sommerhusundersøgelsen 2014. Statistisk Efterretning 2015:1.

Eurostat, OECD, UNWTO og UN (2008): Tourism Satellite Account: Recommended Methodological Framework.

Fonnesbech-Sandberg Martin og Rømer Rassing Charlotte (2016): Turismens økonomiske betydning i Danmark 2014. VisitDenmark.

Jensen, Camilla og Zhang, Jie (2016): En introduktion til multiplikatorer indenfor området turisme og dansk praksis på området. Notat fra Center for Regional- og Turismeforskning. Bornholm.

Madsen, Bjarne og Zhang, Jie (2010): Towards a new framework for accounting and modelling the regional and local impacts of Tourism. Economic Systems Research, 22(4), 313-340.

Rich, Robin (2018): Mødeturismens økonomiske betydning I Danmark 2017. VisitDenmark.

UN og UNWTO (2008): International Recommendations for Tourism Statistics 2008.

Wonderful Copenhagen Cruise Network (2017): Copenhagen Cruise Network Passenger Survey 2016.

Zhang, Jie (2005, 2019): Documentation on Regional Tourism Satellite Accounts in Denmark. AKF, CRT.

Zhang, Jie, Madsen, Bjarne og Jensen-Butler, C. (2007): The Regional impact of Tourism – the Case of Denmark, Regional Studies, 41 (6), 839-853.

Zhang, Jie og Hedetoft, Anders. (2011): Tourism Satellite Accounts and Tourist Consumption Patterns in Denmark, Økonomi og Politik, 84 (4), 25-39.

Zhang, Jie (2019): Documentation on Regional Tourism Satellite Accounts in Denmark. CRT.